

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ÉLET

REVISTA PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELEOR INDUSTRIALE
ALTALANOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGALO KÖZGAZDASAGI LAP

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industriiași ... 240.—
Pentru orice societăți,
bănci, mari întreprinderi,
pe un an1000.—

Inregistrat Trib. Cluj Nr. 71. dos. 3868.

Redactor responsabil și proprietar
ARPAD KÖRÖSI ÁRPÁD
felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETESI ARAK:

Iparosoknak 1 évre240.—
Bankok, részvénytársasá-
gok, gyárak és nagykeres-
kedőknek.....1000.—

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8

SAJTÓ ALATT

AZ IPAROS ÉVKÖNYV

amely minden iparosnak nélkülözhe-
tellen kézikönyve lesz!

AZ IPAROS ÉVKÖNYV

az iparosokra vonatkozó összes törvények és rende-
letek tárát magában foglalja, átszámítási kulcsokat,
statisztikákat, grafikonokat, betegsegélyzői-, adó-,
vám-, fuvar- és mindennemű illetékek és nyersanyag-
árak táblázatát!

AZ IPAROS ÉVKÖNYV

tartalmazza az összes iparosok névjegyzékét, pontos
cimét, városenként és szakmánként, s így kereskedők,
vállalatok és az iparosággal bármilyen kapcsolatban levő
rétegek hasznos utmutatója is lesz!

AZ IPAROS ÉVKÖNYV

300 oldalon, vászonkötésben jelenik meg az «IPARI
ÉLET» kiadásában. Előjegyzések az »IPARI ÉLET«
kiadóhivatalában, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.
Előfizetők árkedvezményben részesülnek!

ÁRA: 100 Lei.

Nem hiányozhat egyetlen iparos otthonából sem

az

Iparosok képes Albuma

amely az összes iparágak történetét és fejlődését mutatja be, képekben és rajzokban, a legelső idők-től kezdve napjainkig!

Az

Iparosok képes Albuma

részletesen ismerteti az összes ipari főmörülések, céhek, egyesületek, szervezetek történetét!

Az

Iparosok képes Albuma

tartalmazza városonként és szakmánként ország-
szűnk összes iparosainak, iparos székházainak, in-
tézvényeinek képét és szövetségi tagjainak névsorát!

Az

Iparosok képes Albuma

400 oldalon, famentes papíron jelenik meg az »Ipari
Élet« kiadásában. Előjegyzések az »Ipari Élet«
kiadóhivatalában, Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ÉLETE

REVISTA PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELEOR INDUSTRIALE
ALTALANOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGALO KÖZGAZDASAGI LAP

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industriși... 240.—
Pentru orice societăți,
bănci, mari întreprinderi,
pe un an.....1000.—

Inregistrat Trib. Cluj Nr. 71. dos. 3868.

Redactor responsabil și proprietar
ARPAD KÖRÖSI ÁRPÁD
felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETESI ARAK:

Iparosoknak 1 évre240.—
Bankok, részvénytársasá-
gok, gyárak és nagykeres-
kedőknek.....1000.—

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8

„Au mai alergat...”

Cuvintele de mai sus sunt, precum știm, utilizate în limbajul reportagiilor dela concursurile hipice. După enumerarea cailor premiași se mai adaugă de obicei și formula: „Au mai alergat...”, după care se înscrie numele acelor cai, cari deasemenea au participat la concurs, fără reușită însă.

În numerele noastre precedente am mai amintit că în interesul organizării generale a meseriașilor din țară s'au pornit cîin patru direcții diferite. În zilele acestea am avut ocazia să vedem și noi o întrecere de aceasta, despre care fără nici un scrupul putem să spunem depe acum că a eșuat pe deplin, deci nu va mai lua parte la alergarea decisivă.

Din păcate întrecerile acestea de probă nu sunt pe deplin lipsite de răspundere. Spectatorii văzând seriozitatea acestui „sport” — căci de fapt sport a devenit — își vor pierde astfel încrederea în acțiunile serioase de mai târziu. Tocmai din cauza aceasta ținem să atragem atenția publicului meseriaș că încercările ce se fac în Oradea izvoresc din inițiative particulare. Toți aceia cari vor să ia parte la concursul serios de mai târziu, ar trebui să lupte din răsuputeri împotriva încercărilor acestea particulare, cari pot ușor să compromită succesul întregii mișcări.

În afară de sindicatele meseriașilor din țară funcționează două organizații generale serioase: Una Generală a Micilor Industriși, care are un număr mai mare de membri și e mai activă, și Liga Meseriașilor, care posedă un număr mai mic de membri, deci are o capacitate de acțiune mai redusă. Conducătorii celor două organizații serioase de mai sus ar trebui să se adune la o constătuire și după ce s'au înțeles între sine să-i invite și pe fruntașii sindicatelor și a tuturor organizațiilor micilor industriși, căci numai astfel se poate realiza unitatea atât de mult așteptată. Statul ar avea tot interesul să sprijine o astfel de acțiune, căci numai în acest fel se poate sista munca subversivă a partidelor politice dizolvate, cari caută să se valideze în cadrele miciei industrii.

„Futottak még...”

Fenti két szót, mint tudjuk, a löverseny tudósítasok végén szokták használni, miután előbb felsorolták, hogy milyen lovak nyertek a futtatáson. „Futottak még...”: és ezután következik a versenyről lemaradt lovak névsora, amelyek szintén futottak, de eredménytelenül.

Előző számainkban jeleztük már, hogy négy irányból is startolnak az iparosságnak országos szervezetbe való tömörítése érdekében. Ilyen próbatutást láttunk a napokban, amelyről egész nyugodtan megállapíthatjuk, hogy nem sikerült: az indulók véglegesen lemaradtak és kiestek a további versenyből.

Sajnos az ilyen próbatutások a nézőkben azt a hitet keltik, hogy ez az egész „sport” komolytalan, nem időszerű és esetleg unottan fordulnak majd el a későbbi komoly, alaposan előkészített starttól. Éppen ezért felhívjuk az iparosság figyelmét arra, hogy az Oradeáról kiindult futtatás amatőr-próbálkozás csupán, — és semmi más. A komoly versenyre készülőknek pedig azon kell lenniük, hogy minden hasonló amatőr-kísérletezést a jövőben idejekorán leszereljének.

A fennálló iparos-szindikátusokon kívül az országban két komoly országos egyesület van: a nagyobb taglétszámmal rendelkező és aktívabb Kisiparos Szövetség és a kisebb taglétszámú, mérsékeltabb akcióképességgel rendelkező Kisiparos Liga. Fenti két komoly egyesület vezetőinek kellene a zöld asztalhoz leülniük és megegyezés után belevonni a megbeszélésekbe az országban létező összes ipari szindikátusok és szervezetek vezetőit, mert csak így, ezen az alapon juthatnánk el a régen óhajtott iparos-egységhez. Egy ilyen-szerű akciót az államnak egyenesen kötelessége volna támogatni, mert csak ilyen módon küszöbölhető ki a feloszlott pártok aknamunkája, amelyek a szétfalolt iparos-szervezeteken keresztül szeretnék régi, nem éppen dicséretreméltó játékukat folytatni.

Körösi Árpád

Az adótörvény módosítása

Vállalati adó, fizetési adó, kisiparos-adó, supracota és nemzetvédelmi adó

Az 1938. április 1.-én megjelent rendeletörvény lényeges módosításokat eszközölt az érvényben lévő egyenesadótörvényen. A módosító törvény alkalmazására a pénzügyminisztérium egyenesadóigazgatósága a pénzügyigazgatóságoknak utasításokat adott ki, amelyek közül a legfontosabbakat alább ismertetjük:

Vállalati adó

A jövőben a patenta fixa alá eső kereskedők és iparosok adóköteles jövedelmét az előző év forgalma alapján kell megállapítani a központi adóügyi bizottság által megállapított rentabilitási hányados alkalmazása mellett.

A forgalmat a vállalat saját könyveiből kell megállapítani. A patenta fixa tabellában szereplő adók csak az állami adót képviselik, úgy, hogy az adiciós adókat külön kell kiszámítani. A patenta fixa szerint adózó kereskedők és iparosok mentesek a komplementáris adó alól.

Azok a kereskedők és iparosok, akik az érvényben levő kereskedelmi törvények szerint könyveket vezetni kötelesek, továbbá azok a kisiparosok, akik nem teljesítik a forgalmiadó-törvény 9. cikkének feltételeit, kötelesek naponként bevezetni üzletkötelességeiket könyve. A törvény által megengedett maximális késés három nap. A kiskereskedők és kisiparosok nem kötelesek évenként mérleget készíteni, mert elegendő a könyvekkel igazolható évi forgalom megállapítása.

Fizetési adó és a kisiparosok adója

A pénzügyminisztérium utasításai külön intézkednek a tisztviselők és külön a munkások fizetési adójáról. A munkások fizetési adója a következő módon számítható ki:

Először kiszámítandó a teljes fizetés a ténylegesen kidolgozott időre, az összes járulékokkal együtt, azután levonandó:

1. a bruttó jövedelem 10 százalékaig terjedhető biztosítási vagy nyugdíjjárulék;

2. havonként 1000 lej, hetenként 250 lej, naponként 50 lej, óránként 6.25 lej;

3. mindama fizetés, amelyet ha-

vonként 20 napon vagy 160 órán, hetenként 5 napon vagy 50 órán és naponként 8 órán túl dolgozott munkáért kapott a munkás.

A kisiparosokat illetően patenta fixa szerint fizetnek azok, akik megfelelnek az alábbi feltételeknek:

a) a munkaadó a munkakamara tagja;

b) mesterkönyvvel vagy iparengedéllyel rendelkezik és egyedül vezeti üzemét;

c) nem használ nagyobb energiát mint 5 lóerő;

d) nem foglalkoztat 7 munkásnál többet (a szerződéses tanoncok ebbe a számba nem számítandók bele);

e) külső munkát nem ad munkásoknak;

f) nem értékesíti termékeit a műhelyen kívül.

Supracota és nemzetvédelmi adó

Supracota alá esnek azok, akiknek évi adóköteles jövedelme eléri a 10.000 lejt. A supracota adó kulcsai változatlanok maradtak. A

fizetések supracota adója az elemi adóköteles jövedelemből levont adók után fennmaradó összeg szerint számítható, viszonyítva az egy évi összeghez.

A munkások supracota adója úgy számítható ki, hogy az elemi adó alá eső jövedelemből levonandó az elemi adó és a fennmaradt rész után kalkulálható a supracota adó.

A módosító törvény bevezeti a két százalékos nemzetvédelmi pótdót. A két százalékos adó alkalmazandó minden elemi vagy komplementáris jövedelemre, amelyet az adótörvény felsorolt.

Azok a kereskedők és iparosok, akik nem vezetnek kereskedelmi könyveket, az illető pénzügyi év adója kétszeresének megfelelő büntetéssel sújtanak. Ez a pénzbüntetés a pénzügyi évben természetesen csak egyszer alkalmazható.

A jogerőre nem emelkedett pénzbüntetések, adóügyi kihágásokban a pénzügyminisztérium által csökkenthetők. A csökkentés 75 százaléknál nem lehet nagyobb, ha viszont minden törvényes alpon kívül vetettek ki pénzbüntetést az adóközegek, úgy azokat a pénzügyminisztérium teljes egészében megszüntetheti.

La redactarea legii industriale s'au neglija industriașii manufacturieni

S'au făcut toate preparativele pentru redactarea noului cod de legi industriale. După cât se poate prevedea, marea industrie va primi iar însemnate avantagii față de industria manufacturienă, căci în cadrele comisiei pregătitoare a proiectului au participat numai reprezentanții marelui industriei.

Codul de legi industriale nici nu-i amintește măcar pe meseriașii și pe noi nu ne surprinde acest lucru, căci printre membrii comisiei pregătitoare a proiectului nu a fost ales nici unul dintre conducătorii organizațiilor meseriașilor, cari cu ocazia desbaterii problemelor de o gravitate atât de mare, și-ar fi putut ridica cuvântul. Dar în comisie afară de oamenii capitalului și al autorităților n'a participat nimeni. Astfel de exemplu președintele Uniunii Generale a Fabricanților și președintele Uniunii Industriei Metalurgice, dar n'a participat nici un delegat mic industriași.

Pe noi nici nu prea ne mai miră acel procedeu, în sensul căreia con-

ducătorii asociațiilor micilor industriași nu sunt chemați la consfătuiri, la cari se desbat probleme de o importanță capitală pentru meseriașii din toată țara. Reprezentanții micilor industriași ar fi putut spune cuvântul și ar fi avut drept s'o facă, căci în privința progresului economic al țării, mica industrie e tot așa doar un factor ca marea industrie.

Nu putem uita, chiar de am vrea, că micii industriași au doleanțe, pe cari ar vrea să le pună spre rezolvire forurilor competente, dar și afară de aceasta e cât se poate de nepotrivit ca să ne înălțare dela desbateri tocmai reprezentanții meseriașilor, cari ar fi putut da sfaturi și clarificări prețioase comisiei pregătitoare a proiectului de lege. Din referatele reprezentanților trusturilor,

Abonați-vă la

Viața Industrială

cartelurilor și a marei industrii, comisia niciodată nu va dobândi o imagine clară despre situația reală a industriei și nicidecum nu va putea cunoaște unele puncte de vedere, cari trebuie să fie luate în considerație la pregătirea unui proiect de lege de o importanță atât de mare.

În sensul situației actuale marea industrie ar vrea să monopolizeze pe seama sa drepturile industriale. Propunem deci comisiei ca înainte de a-și începe activitatea să invite și pe reprezentanții micilor industrii

manufacturieri, căci noua lege industrială numai prin concursul acestora va putea câștiga un caracter de generalitate. În cazul contrar va fi doar parțială, căci va fi pusă în serviciul marilor industrii, ceea ce — credem noi — nu poate fi scopul economic al nici unui stat.

E cât se poate de loial deci cererea noastră, vrem doar ca reprezentanții noștri să participe pretutindeni, unde se iau decizii și se hotărăște despre scarta noastră.

Megfeledektek a kézműiparról az új ipartörvény összeállításánál

Az egységes ipari törvénykönyv megszerkesztésére az előkészületek megtörténtek. Amint az előjelek mutatják, a nagyipar ismét jelentős előnyökhöz fog jutni a kézműiparral szemben, mert a tervezet előkészítő bizottságában kizárólag a nagyipar képviselői foglalnak helyet. A készülő ipari kódex sehohly szó említést nem tesz a kézműiparról és nem is csodálkozhatunk ezen, ha látjuk, hogy a nemzetgazdasági minisztérium által kinevezett előkészítő bizottság tagjai közül hiányoznak a kisiparos szervezetek vezetői, akik a nagyhorderejű kérdések napirendre kerülése alkalmával a kézműipar mellett szólhattak volna. A bizottság tagjai között a hatóság és a nagytőke emberein kívül senkit nem találunk. Így például tagja a bizottságnak a gyáriparosok országos szövetségének és a fémipari szövetség elnöke is, de egyetlen kézműipari delegátus nem szerepel közöttük.

Szín'e már meg se döbbenünk az eljárásról, amellyel a komoly megszervezettséggel bíró kisiparos egyesületi vezetőket ezúttal sem vonják be a tárgyalásokba és főleg most megint, amikor egy kétségtelenül

életbevágóan fontos és általános ipari jelentőségű tervezet előkészítéséről van szó. A kézműiparosok vezetőemberei minden bizonnyal hozzá tudtak volna szólni a kérdésekhez és ehhez minden joguk meg is lett volna, miután az ország gazdasági helyzetének szilárdabbá tételére és az ipari termelés felfokozására ép olyan illetékes tényező a kézműiparosság, mint a gyáripar.

Akarva sem tudunk megfeledekni arról sem, hogy a kézműiparosságnak sérelmei vannak, amelyeket nagyon szeretne az illetékesek elé terjeszteni, de ettől függetlenül is fon-

tos, hogy képviselőit a tárgyalásoknál ne mellőzzék, mert sok esetben szolgálhatnak gyakorlatilag hasznos tanácsokkal és útbaigazítással az illetékesek számára. A nagyipar, a kartellek és trösztök érdekképviselőinek egyoldalú jelentéséből vagy felvilágosításából a bizottság soha nem fog tudni tiszta képet nyerni az ország iparának tényleges helyzetéről és ugyanigy nem fog tudomást szerezni azokról a szempontokról sem, amelyeket egy egységes ipari törvénykönyv megszerkesztése előtt figyelembe kell venni.

A jelenlegi helyzet szerint a gyep- lőt ismét a nagyipar szeretné kézbe- kaparítani és monopolizálni az ipari jogokat. Ajánljuk ezért a bizottságnak, hogy mielőtt aktivitását megkezdene, sürgősen vonja bele a megbeszélésekbe a kézműiparosok vezetőit is, mert a készülő ipartörvénykönyv csak így fog tudni egységes jellegre és érvényre szert tenni. Ellenkező esetben csak részleges lesz és mint ilyen, továbbra is az eddig korlátlanul hatalmaskodó nagyipari érdekeket fogja szolgálni. Ez pedig, úgy véljük, nem lehet nemzetgazdasági célja egyetlen államnak sem. Azért igenis megköveteljük, hogy mindenhol, ahol rólunk határoznak, a mi képviselőinket is hallgassák meg.

B Ő R I P A R

Megválasztotta új vezetését a cluji cipészipari szindikátus

Régóta húzódó kérdés került végre tető alá: a cluji cipésziparosok szindikátusa tisztújító közgyűlést tartott amelyen új tisztikart választott a szindikátus élére. Mult számunkban ismertettük az előzményeit annak a két ellenirányú mozgalomnak, amely a szindikátus keretein belül fokról fokra mind időszerűbbé tette egy új vezetés megválasztását. Örömmel üdvözljük az új vezetőséget örökhelyén és annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy tisztességes, önzetlen munkájuk, a tagokkal való békes együttműködésük révén a szindikátus meg fog erősödni alapjaiban és a követelményeknek megfelelően fog kifejlődni hatáskörében.

Az új vezetés a következőképpen alakult: Elnök: Susman Ioan, alelnökök: Vescan Ioan és Péter Lajos, titkár: Crișan Ioan, pénztárnok:

Czikó Simon. Vezetőségi tagok; Biriș Luca, Sabadus Laurian, Pop Ioan, Joja Alexandru, Bota Gheorghe, Kristóf Károly, Mureșan Alexandru, Zabolai Pál, Blind Ioan, Potora Atanasiu, Baru Gheorghe és Gárdos Sándor. Vezetőségi póttagok: Ghirișan Vasile, Lajtar Imre, Petre Gavril, Sfârlea Dumitru és Tofan Ioan. Ellenőrök: Fodor Gábor, Crișan Ioan II. Nemes Lajos, Marconi Ioan és Hodiș Vasile. Ellenőri póttagok: Suciu Ioan és Bessenyei Béla.

Az új cipészsindikátusi vezetés már meg is tartotta első ülését a régi ipartestület helyiségében. Az alakuló ülés legfontosabb tárgya az új munkaterv megállapítása volt, amelyre vonatkozóan az elnökség elhatározta, hogy a szindikátus eddigi alkotásainak megerősítésén kívül újabb gazdasági intézmények

Bergmann

rendszerű szigetelőcsövek legolcsóbb és legjobb beszerzési forrása

a BUGARIU IOSIF

szigetelőgyár, a legújabb rendszerű szabadalmazott

éghetetlen

szigetelőcsövek gyártója

CLUJ, Str. Săcuiașcă No. 2.

megvalósítását és a szakmához tartozó iparosok maradéktalan egységesítését tüzi ki céljául és ezzel a szindikátus taglétszámát emelve egyszerűs mind annak cselekvőképességét is felfokozzák.

Elhatározták továbbá, hogy a szakmabeli iparosok részére továbbképző tanfolyamot létesítenek, az ország többi cipészipari szervezeteivel tovább folytatják a gumicipő forgalombahozatala elleni harcot, a konfárkódás megszüntetése érdekében felülvizsgálják a város területén dolgozó összes cipésziparosokat, a szakmai továbbképzés érdekében szaklapot indítanak és a lehetőség szerint még az ősz folyamán városunkba

kongresszusra hívják az összes transilvániai cipésziparosokat. Szóba került végül egy aggmenház létesítése is, amelynek szervező munkálataira a fenti munkaterv végrehajtása után fog sor kerülni.

Az új szindikátusi vezetőség munkája biztató lendülettel indul és reméljük, hogy a hosszú ideig nélkülözött, egységes szakmai cipésszervezet tevékenysége a kívánt eredményt rövidesen meg fogja hozni.

Itt említjük meg, hogy a szindikátus minden hétfőn 8 és 9 óra között tartja a hivatalos óráit a régi ipartestület helyiségében és bármilyen hivatalos ügyben szívesen áll az érdeklődők rendelkezésére.

Címet változtat a Cluj Nyilttéri Csizmadiák Egyesülete

A Nyilttéri Csizmadiák Egyesülete ezuton is tudomására hozza tagjainak és a közönségnek, hogy a Csizmadiák Ipartársulatával *nem azonos* és ahhoz semmi néven nevezendő köze nincs.

Fentiek nyilvánosságra hozatala, azért szükséges, mert Clujon még egy csizmadia társulat van, amelynek jelentékeny vagyona körül állandó harcok és pereskedések folynak. Ebből kifolyólag a Nyilttéri Csizmadiák Egyesületére a multban sok hátrány származott és ezért legutóbbi előljárási ülései egyikén az egyesület úgy határozott, hogy a

zavarok elkerülése végett címet megváltoztatja és a jövőben mint *Cluji Kisiparos Egyesület* fog szerepelni.

A Nyilttéri Csizmadiaiparosok Önszegélyző és Temetkezési Egyesülete egyébként a saját erejéből létesítette azt a szervezetet, amely munkássága és becsületes törekvései által ma már közel 2000 tagot számlál, tekintélyes ingatlan vagyonnal és számottevő készpénztőkével rendelkezik és így a közönség továbbra is bizalommal lehet a jóhírnévként örvendő, szépen fejlődő iparos egyesület iránt, mely megalakulása óta maradéktalanul eleget tett kötelezettségeinek.

A TANONCNEVELÉS KÉRDÉSE

Irta: ORBÁN JÁNOS kőművesmester

Való igaz, hogy a régi tanoncnevelés is ép olyan szélsőséges volt, mint a mai. Az inasgyerek valósággal ütközopontjává vált környezetének, akin, — ha történetesen ballábbal keltek fel, — a mester, a mesterné és a segéd ur minden további nélkül elégtételt szerezhetek haragjuknak. Azt is el kell ismerni, hogy az iparostanonc „működésének” első eszten-deje a szolgálai teendők ellátásában merült ki. Cipőtakarítás, ruhakefé-lés, nem ritkán padlósurolás és a mesterné asszony kosarát a piacról hazacipelni: ezek voltak az ujdonsült inas elsőfoku kötelességei munkaadójával szemben. A mesterségbeli fogásokat ez alatt az idő alatt csak lopva, félszemmel tudta elsajátítani a kisinas és ha valami kézi műveletre került a sor, úgy az bizonyára a szakmának legprimitív munkálata volt. Így pél-

dául az építőiparban az anyagok keverése jelent hasonló munkát, amit a régi idők tanonca örömmel elvállalt, mert mesterségéhez egy lépéssel ezzel is közelebb jutott, míg a mai kor inasa lebecsüli ezt a napszámos-munkát, a felszólításnak csak immel-ámmal tesz eleget és ha a segéd történetesen megfricskázza, rögtön szalad és feljelenti a munkakamaránál.

Ime a két véglet tehát: az egyik, amikor az inasgyerek önbizalmát és ambícióját cselédi munkák állandó elvégzésével törlik le és használják ki azt a majdnem ingyenes, de gyakran teljesen ingyenes munkaerőt, amelyet néhány évre szóló szerződésével biztosított munkaadójának; a másik, midőn a tulságba vitt anyai gondoskodás elbizakodottá teszi az inast és az személye sérthetlenségének tudatában dacossá, ellenszegülővé válik.

Az ilyenből, miután mesterségének alapos megtanulására senki nem erőszakolhatta egy-egy gyakran helyénvaló kisebb testi fenyítéssel: gyenge munkás válik, aki a dekonjunkturák alatt csak szaporítani fogja a munkanélküliek számát, míg a jó munkásnak ez alatt is inkább nyílik alkalma dolgozni, mint a másiknak, aki csak a tömegben képes produkálni.

A tanoncnevelés szempontjából kétségtelen, hogy helyesebb és eredményesebb módszer, amikor a mester fegyelemre szoktatja inasát, mint a másik, amely úgy hagyja fejlődni, ahogy azt a természete és szellemi képességei megkívánják. Mindazonáltal le kell szögezni, hogy a fegyelmezésben mértéket tartani tudnia kell a munkaadónak is: a tulságosan szigorú, vagy éppen brutális bánásmód a kívántnak éppen az ellenkezőjét fogja eredményezni. A gyakorlat azt is bebizonyította, hogy jobb iparos lesz abból a tanoncból, akit például a menhely adott ki, mint abból, akit kora gyermekkorától a széltől is óvtak szülei. Ugyanugy a falusi gyermek is jobb anyag az ipari kiképzésre, mint a városi. A falu embereiből nem kerül ki annyi szélsőséges elvű ember, mint a városéiból. Munkában edzett gyermekkorra tekint vissza és a munka szeretete és megbecsülése egész életén végig kíséri.

Az államnak is elsősorban érdeke, hogy öntudatos, gerinces iparostársadalmat neveljen magának. Ez pedig csak a teljes fegyelem útján érhető el. Gondoskodni kell arról, hogy a törvények is összhangban legyenek ezzel a céllal, adjanak módot az ipari munkaadóknak arra, hogy a nemzetnevelés terén hasznos munkát végezzenek. A tanoncnevelés olyan kérdés, amely napról-napra sürgetőbb időszzerűséget nyer. A fát csak fiatal korában lehet hajlítani és ezért fontos, hogy a fiatal generáció nevelése a későbbi követelményeknek megfelelően menjen végbe. Ez a nevelés az államnak fegyelmet ismerő katonákat, az iparnak megfelelő képzettségű szakembereket és a családi élet számára gondos családfenntartókat fog kitermelni. Ellenkező esetben azonban, vagy a nevelés tülhajtása esetén, az ingenyelők száma növekedni fog, akiket alkalmakként kétes üzelmek végrehajtására is jól fel lehet használni.

AZ „IPAROS-FRONT” TERVE ÉS AMI MÖGÖTTE REJLIK A SIGHISOARAI ÉRTEKEZLET ELŐZMÉNYEI ÉS SZABÓ BÉNI IGAZI SZEREPE

„A Fekete-tengertől az északnyugati határig egy táborba tömörül az ország iparossága” — ez a hangzatos cím vezeti le az oradeai „Ipar és Kereskedelem” című lap cikkét, amely a sighisoarai „iparos kongresszus” előkészítő értekezletnek lefolyásáról szól. A tervbevett, „Iparos-Parlament” kérdéséhez, amely időközben a kevésbé díszes, de mindenestre így is hatásos „Iparos-Front” címet vette fel, az Ipari Élet az alábbiakban szól hozzá:

Őszinte örömmel veszünk tudomást minden olyan iparos megmozdulásról, amelynek célja a szétszórt és gyakran egymás ellen harcoló csoportok egységesítése. Lapunk hasábjain mi is sokszor tárgyaltunk hasonló problémákról és kerestük a lehetőségeket a cél megvalósítására. Tettük ezt a múltban és tenni fogjuk a jövőben is, amint hogy a jelenben is éber figyelemmel kísérjük az eseményeket és igyekszünk a káros hatású akarnokok és zavarosban halászni akarók munkájára az iparosság figyelmét felhívni. Tesszük ezt azért, hogy megkíméljük őket az újabb csalódásoktól, amelyekben a múltban elég bőven volt részük.

Hangsúlyozzuk, hogy mi csak egyszerű hangadó, védelmező és tanácsadó szerepet vállaltunk, az össziparosságnak és annak vezetőinek támogatásával. Ezt teszi az aradi testvérnap, „Az Iparos”, ezt az „Ellenzék”, a „Pátria”, a „Nép-újság” és a többi iparos problémákkal foglalkozó napi- és hetilapok is. Önzetlenül támogatják az iparos megmozdulásokat és mást nem is tehetnek, mert

a felvetett problémák gyakorlati megoldása már az érdekeltekre és azok tényleges vezetőségére tartozik.

Mégis, a fentemlített lapokkal szemben valahogyan privilégizált helyzetben érezzük magunkat: főszerkesztőnk maga is kisiparos és hozzá olyan ipari pályán működik 35 éve, ahol a szervezeti életet alkalma volt megismerni, benne élt évtizedeken

keresztül és így tisztábban látja mindazokat a problémákat, amelyeket lapunk hasábjain állandóan felszínen tart.

És ennek ellenére soha egyetlen pillanatig se jutott eszébe, hogy lapkiadói minőségében az érdekeltektől iparosvezetők megkerülésével egy olyan akciót kezdeményezzen, amelytől egy egész osztály sorsa függ.

Ez azonban csak másodrendű kérdés: az adott körülmények között nem az a fontos, hogy ki a kezdeményezője valamely akciónak, hanem az, hogy célszerű-e a vonatkozó akció, használ-e a köznek vagy sem. Jelen esetben az „Ipar és Kereskedelem” indított el egy általunk már régen javasolt akciót, amelynek célja az ország iparosságának egy táborba való tömörítése lenne. A mód azonban, ahogy ezt csinálta és az érdekek, amelyek erre vezették az illető lapot, pillanatnyilag az iparosság általános megbotránkozását váltotta ki. Mert ha az „Ipar és Kereskedelem” hozzá nem értő korlátoltságával, terrorfiuk módjára könnyökkel nem kezdi a szervezkedést, jobban megválogatja embereit, alaposan előkészített és előre kidolgozott program alapján kezdi működését: úgy a siker százszázalékos, amely becsületére válik a kezdeményezőnek. De ismételjük, ehhez nem így kellett volna hozzákezdeni! Hanem: az össziparosság országos szervezetének vezetőit megkeresni, azokkal karöltve bevonni a munkába valamennyi iparos egyesületet és „sajtó-terméket” is (ahogy az „Ipar és Kereskedelem” a többi iparos lapot előszeretettel nevezi) és kijelölni az értekezlet megrendezését valamelyik központi és minden oldalról könnyen megközelíthető városban — így kellett volna. Erre az értekezletre bizonyára eljött volna Szabó Béni is, Samuel elnök és az iparosság többi komoly és higgadt vezetői sőt, valószínű, hogy ilyen körülmények között a fiatalabb iparos-nemzedék is képviseltette volna

magát. Itt aztán lehetett volna a jövőre kiható komoly határozatokat hozni, megkezdődhetett volna a komoly és békés építő-munka az iparosság nagy örömeire.

Ehelyett más történt: az „Ipar és Kereskedelem” és az általuk felhajtott önkéntes delegátusok belerugtak az iparosság vezető embereibe, és ugyanakkor

belerugtak az általuk nagy garrral behirdetett akció sikerébe is,

mert néhány jóhiszemű és komoly vezetőegyéni ségen kívül nem sikerült összetoborozniok csak az iparosságnak azokat az állandó és jólismert krakéereit, akiknek nagy részét az iparosság már rég kiközösítette köréből.

De a zsiros „gescheft”-re felépített reménybe is belerugott ezzel az „Ipar és Kereskedelem”. Az iparosság pedig hálás ezeknek az uraknak, hogy hamarabb beláthatott kártyájukba, mint azok azt szeretnék volna és így eddigi csalódásaikhoz nem kell még egyet hozzáírniok. Mi egyébként már régen figyelmeztettük olvasóinkat, hogy jó lesz vigyázni, mert valami büzlök Dániában: az oradeai urak egy kis profitéhségért nem mennek a szomszédba és holmi rejtett célok érdekében nem áttallanak az iparosságot még jobban felforgácsolni. Közben politikamentességet kiabálnak, ami csak arra jó, hogy elterelje a figyelmet a valóságról: a kiabálók háta mögött ott rejtőzik a politika, még pedig a legocsmányabb színben képviselve: a zavaros sötétben, ami mindenre jó, csak arra nem, hogy tiszta és világos eszmék terjesztője legyen.

A kezdet kezdete

Nem tudjuk pontosan, hogy ki és mikor bátorkodott azt a lavinát elindítani, amelynek eredményeképpen a romániai kisiparosság egy része máról holnapra megfélelkezett arról a jónéhány szakmai egyesületről és azok vezetőiről, amelyek és akik eddig többé-kevésbé megfelelően képviselték létérdekeit, ehelyett pedig — nyilván félszuggeszciós állapotban, amelyet sippal, dobbal, reklámmal, rendkívüli kiadásokkal és titulusok osztogatásával a háttérben szereplők igyekeztek még mákonyosabbá tenni — elhatározza, hogy ezután ő maga fogja sorsát a kezébe venni, megalkotja a „nagy

országos" szervezetet és „beszerzezi" a többi szaktársakat is, ha tetszik nekik, ha nem. Ki kell hangsúlyoznunk, hogy a tömeg szerepét az eseményekben nagyjában tisztáztunk látjuk. A történelem bizonyítja, hogy nem kell más, csak néhány káprázatos ígértet, egy-egy demagóg pathétikus szónoklata, alkalmas pillanatban felhasználható alkalmas jellegű és a tömeg — amely ugyanúgy követte vezetőit a békéből a háborúba, a háborúból a békébe és a békéből a forradalomba, midőn orra előtt a mézes madzagot elhúzzák — mekoldurálkodik és beleveti

Szabó Bénivel, vagy nélküle?

Az „Iparos-Parlament" megalakításának tervéről az iparosság nagy része csak a napilapok rövid, nem eléggé tájékozott és kétségtelenül megtévesztő információkból származó közleményeiből szerzett tudomást. Nem hibáztatható eléggé az az eljárás, amellyel

a rendező-bizottság figyelemre se méltatta azokat a komoly tényező számba menő iparos-szervezeteket, amelyeknek minden jogcímük meg lett volna arra, hogy a dologhoz hozzászóljának és véleményt szabadon nyilvánítsanak.

E mögött az eljárás mögött nyilvánvalóan az lappang, hogy a kezdeményezők félték megkérdezni az egyes, józan ítélőképességük birtokában levő iparos rétegeket, mert olyan választ kaptak volna, ami a próbálkozásokat még csirájában elfojtja.

A „szervezők" helyett olyan személyek között kezdtek maguknak munkatársakat toborozni, akiknek a múltja erkölcsi garanciát jelent. Így péccézték ki maguknak Szabó Béni volt országgyűlési képviselőt, akinek a neve jó cégrül használt volna,

Iparos mozgalmat, csak iparos kezdeményezhet!

írja Szabó Béni levelében, amely így kezdődik: „Tiszteletre és elismerésre méltónak tartok minden olyan tevékenységet, mely a valóban súlyos helyzetben levő romániai kisiparosság és kisipar érdekében önzetlen módon igyekszik támogató jellegű munkásságot kifejteni.

Ezért a lehetőségek szerint figyelemmel kísérem az önök által el-

magát az „Iparos-Front" megalakításába, anélkül, hogy valakitől kész, befejezett, hajszálpontosan kidoigózott programot kapott volna és

anélkül, hogy valaki valamilyen formában követendő jőpéldát statuált volna előtte.

A tömeg ilyen és ezen segíteni nem lehet. De mint mindig, ezuttal is a vezetők a felelősek. Kik azok, milyen érdekeik vannak a multban, milyen érdekek verbuválták össze őket a jelenben és mi várható tőlük a jövőben: erre adunk az alábbiakban feleletet.

összeköttetései, személyes reputációja és szervezési szakértelme révén pedig nem kis előnyökhöz jutottak volna a „szervezkedni" akarók. Szabó Béni azonban, aki a szervezkedési akciók során mindig meg tudta tartani a szükséges mérsékletet, ezuttal is hű maradt önmagához,

nem hagyta a mozgalomba — magasabb érdekekre és nemes célokra való hivatkozással — beugratni magát,

hanem több oldalas levélben válaszolt a „megtisztelő" sorokra és kifejtette azon nézetét, amely miatt ezt a tevékenységet személyileg nem hajlandó támogatni. Szabó Béni a levél másolatát ugyanakkor nekünk is megküldte és eljuttatta az aradi „Az Iparos"-hoz is, azzal a kérelemmel, hogy mindaddig mi se foglalkozzunk a dologgal, amíg az aradei körök nyilvánosan állást nem foglalnak az ügyben.

Az időt kivártuk. Az aradi szaklap ugyan már leköszölte a teljes levelet, de szorosán hozzátartozik mondanivalóinkhoz, hogy az alakulni készülő „Iparos-Front"-ot illető részleteket mi is leköszöljük.

lességemnek tartom éppen az ügy érdekében, teljes jóakarattal és őszinteséggel közölni véleményemet.

1. A kisiparosság különböző szervei a multban is csak úgy tudtak állandó jellegű eredményes munkát végezni, ha tevékenységüket minden külső beavatkozástól mentesen, önön maguk, a kisipari élet sajátosságainak megfelelően fejtették ki. És mert a kisiparosság elég érett kell legyen sorsának intézésére, a fenti kitétel a jövőre nézve még hatványozottabban kell érvényesülnön.

Miután az önök által beindított szervező munkából az állapítható meg, vagy legalább is az a látszata, hogy e mozgalmat önök, tehát nem iparosok irányítják és vezetik,

félő, hogy az iparosság tényleges szerveinek nagy része távol tartja magát

s így a szervezkedés csak kisebb részleges eredménnyel járhat.

Kérem ne értsenek félre. Sem személyükben, sem tevékenységükben, a legkisebb mértékben sem becsülöm le Önöket, (sőt ellenkezőleg), azonban mindig vallott és a magam körletében mindig be is tartott elvem szerint a kisiparosoknak soha más vezetői, irányítói nem lehetnek mint a soraikból kikerült kisiparosok.

2. Az ügyre nézve hátrányosnak tartom, hogy a beindított szervező munka rendjén nem kerestek kapcsolatot a többi ismert kisiparos lapokkal, minők az aradi „Az Iparos" a cluji „Ipari Élet" stb.

Ugyanis e lapok körletében nagyszámú iparos tábor és intézmények tartoznak, kiket illetve melyeket saját lapjaik megkerülésével a munkában befogni aligha lehet.

Ha még nem késő ilyen irányú lépések volnának teendők.

3. Tervezetüknél súlyos hiba, hogy az előkészítő bizottságba bizonyára továbbra is nemcsak iparos intézmények kiküldötteit hívlák meg,

hanem önként jelentkező egyes iparosokat is.

Teljes tisztelet bárki személyének, de arra még nem volt eset és teljesen lehetelenség, hogy önként jelentkező iparosok tárgyalhassanak iparos társaik nevében. Intézkedésük e részével úgy hiszem nagyrésztben mintegy kizárják az iparos intézmények részvételét, mivel ezek kiküldöttei nem tárgyalhatnak senkit sem képviselő önkéntes jelentkezőkkel.

Fenti három megjegyzésem a kérdés részleteire vonatkozott. Magával

az egész elgondolásukkal kapcsolatosan az a felfogásom, hogy az kivihetetlen, vagy ha igen, ugy a cél-nak nem lesz megfelelő. Alig hiszem, hogy a hatóságok engedélyt adjanak ugynevezett „Iparos Parlament“ megszervezésére és működésére. Azonban ha ez az akadály nem is állana fenn, egy ilyen ugynevezett felülről lefelé menő megszervezés gyakorlatilag keresztülvihetetlen lesz.

*

Fenti idézetből tehát világosan kiderül mindaz, amit a „szervekedőknek“ az adott esetben tenniök kellett volna. Miután azonban a Szabó Béni felfogása terveikkel és érdekeikkel nem egyezett, gondoltak egy nagyot: ha a tényleges kisiparos fórumokat meg lehetett kerülni, miért ne lehetne Szabó Bényt is?

Működtek tehát tovább, Szabó Béni és többi komoly iparos-vezetők nélkül. Valószínű, hogy az iparosságnak az a része, amely mindig a Szabó Béni elgondolása inak híve volt, ha idejében megtudja, hogy Szabó Béni az akcióban nem vesz részt, visszalép és a többiek se becsülik túl a mozgalmat a megérdemelnél. A háttérben szereplők azonban siettek a való helyzetet meghamisítani és így szivárogtak ki olyan hírek, -- sőt az értekezleten résztvevők egy részét is abban a hiszemben hagyták, — hogy

Szabó Béni nem értesült az értekezlet tulajdonképeni céljáról és ezért nem vett részt rajta.

Pedig a dolog nem így áll.

ban a dolog valósága felől őket megkérdeztük.

Ha a többi delegátusok is — vagy csak egyrésze — hasonló felelőtlen módon delegálta önmagát, ugy nincs mit csodálkozni az elképesztően hangzó 62 iparos alakulat delegátusainak állítólagos részvételén.

Még csak annyit fűzünk hozzá, hogy az Országos Kisiparos Szövetség cluji fiókjának választmányi ülésén hozott határozata

az egész oradea — sighisoarai mozgalmat kárhuzatosnak bélyegzi,

amelyben nem a kisiparosság létérdekei megvédelmezésének célkitűzését látja, hanem az egyéni öncélok, tűzön-vízen keresztül érvényesülni akarók elitelendő akcióját, amely csak arra fog szolgálni, hogy az amugy is pártokra szakadt kisiparosságot még jobban elválassza egymástól.

„Az iparosság megszervezése alulról felfelé

kell kiépüljön“ — folytatja Szabó Béni —, és az

egész vonalon végig megalakult intézményekre kell támaszkodjon, melyek a fennálló törvények védelme alatt azok keretein belül szabadon végezhessek tevékenységüket.

Tehát az itten felsoroltak alapján, anélkül hogy törekvéseiket lebecsülném, sajnálattal kell közölnöm, hogy az iparosság megszervezésének az önök által tervezett formáját nem tartván jónak, célszerűnek és keresztülvihetőnek,

annak munkálataiban nem vehettek részt, és nem küldhetek küldötteket a vezetésem alatt álló részben megalakult, részben alakulásban lévő Braşovi Kisipari Szindikátusok

Magánképviselők és öndelegátusok

Körülnézve a sok delegátus között a következőket állapítottuk meg: A jelenlevők között nagyon kevés olyan személy található, akikkel a mult iparos-mozgalmaiban találkozni volt alkalmunk.

Ismeretlen kezdők, néhány nem egyszer póruljárt szervező és néhány közmegebecsülésnek örvendő iparos, akiket nyilván megtevésztettek a hangzatos reklámok:

ezekből verbuválódott a „frontharcosok“ értekezlete, akik — mint

keretéből sem.

Végtelenül sajnálom, hogy a hozám intézett levelükben kért segítő támogatást nem adhattam meg.“

*

A való helyzet tehát az, hogy Szabó Béni tudatosan tartotta távol magát az értekezletről.

A levelet nem közöljük teljes terjedelmében, mert mondanivalóink az értekezlettel kapcsolatban nekünk is bőségesen vannak. Így például hasznos lesz, ha a jelen nem volt iparosok számára felsoroljuk, hogy kik azok, akik az értekezleten jelen voltak.

Az „IPAR és KERESKEDELEM“ négy oldalas, rikoltó címeikkel ellátott rendkívüli kiadása ugyanis 62 iparos alakulat delegátusáról beszél!

Oszoljanak el a félreértések!

Ezt kívánta az értekezlet egyik felszólalója. A nevét is ide írjuk: *Bustya Béla*, a tg.-muresi Magyar Iparos Egyesület elnöke, akinek a személye a multban jóállás volt azért, hogy a mozgalom, melyben résztvesz: komoly, határozott és felelősségteljes. Ezt nyilván jól tudta az „IPAR és KERESKEDELEM“, valamint vezérkara is, és ehhez mértén kerestek maguknak, — mint már említettük,

olyan munkatársakat, akiknek a pusztá nevével fedezni képesek magukat és rejtett szándékaikat.

Bustya Béla azt kívánta felszólalásában, hogy oszoljanak fel a félreértések Szabó Béni és a „rendezőség“ között. Mert bizonyára azzal álltatták, hogy félreértések vannak. Pedig nincsenek! Szabó Béni nem ment el az értekezletre és ha véleményét nem változtat időközben, a kongresszuson se fog megjelenni. Ezt azonban nyilván nem mondták meg *Bustya Bélának* és rajta kívül még sok jóhiszeműen résztvevőnek. *Bustya Béla*t is megtevésztették tehát, mert csak ennek tudható be az a kijelentése, hogy: „Ez a mozgalom csak akkor lehetne magánakció, ha az „IPAR és KERESKEDELEM“ nem hozta volna ide és nem adta volna át azoknak, akik a gondolatot gyakorlati térére plántálják át.“

állítják — 50.000 iparos nevében jöttek össze. Kevés a bizalmunk ezzel a fantasztikusan szerénytelen számmal szemben, mert a rendelkezésünkre álló adatok szerint, a delegátusok előszeretettel delegálták magukat önhatalmulag a külfömböző testületek élére, anélkül, hogy erre megbízásuk lett volna. A cluji „delegátus“ ezt állította példáu! hogy a cluji szabók, cipészek, bádógosok és borbélyok nevében beszél, holott

fenti szakmák szindikátusai erről mit sem tudtak, midőn átírat-

Fazekas Mihály

uriszabó

Cluj

Calea Marechal Foch 36 szám.

A valóság sajnos az, hogy
a mozgalom ez esetben is
magánakció marad.

A munkatársak jóhangszerelt együttese bizonyítja ezt, hogy ne modjuk: egyszínvonalúsága. Mert a fonal vége, hiába kínálják oda a zöld asztalnál egyiknek másiknak, csak annak a kezében marad, aki az orsót legombolyította. Jelen esetben pedig az „IPAR és KERESKEDELEM” tette ezt. Mert a 62 delegátus és az 50.000 iparos csak mutató maszkja a mozgalomnak. Az igazi vezetők a páholy jótékony homályából dirigálják embereiket, egy-egy „rangosabb” pozíciót átengednek az ilyenre és csak ilyenre vágyóknak, de a fonal vége az ő kezükben marad, — amíg el nem szakad!...

Csak szakmai szindikátusok!

A továbbiakra nézve csak fokozottan hangsúlyozhatjuk ismét az alulról felfelé való szervezkedés elméletét, amely lehetővé teszi, hogy a romániai kisiparosság teljes egyetértéssel és

függetlenül a mozgalom elindítójának személyétől

vehessen részt a reá váró szervezési munkálatokban. A meglévő intézményekre támaszkodva, azok fejlesztése révén sikerülni fog egyszer majd az egyetemes kisiparos organizációt felépíteni. Mindaddig azonban, míg az iparosság ereje a belső harcokban pazarlódik el, erre nem számíthatunk.

* Szabó Béni az 1937 évben kiadott részletes tájékoztató füzetében felállította az erre a kérdésre vonatkozó legkézenfekvőbb megoldást és ajánljuk a füzet elolvasását az oradeai „szervezők” figyelmébe is.

Nyári probléma: a szabadságidő

Ismét aktuálissá vált a nyári szabadságidő kérdése. A munkatügyi minisztérium régebbi rendelkezéseire való hivatkozással figyelmeztette a kereskedelmi és ipari vállalatokat, hogy összes alkalmazottaiknak kötelesek a munkatörvény által megszabott szabadságidőt engedélyezni.

Ez a szociális rendelkezés azt célozza, hogy az állandó munkát végző munkás, aki egész évben a gépek mellett, zárt helyiségben dolgozik, szabadságideje alatt néhány napot vagy hetet gondtalanul tölthessen valamelyik üdülőhelyen, falun, vagy egészséges vidéken. Természetes, hogy ez idő alatt az illető alkalmazott eddigi javadalmait a cégnek vagy vállalatnak kell fizetnie, ami a nagyobb vállalatoknak nem okozhat nehézséget. A kisipari üzemeknek viszont megéri azt a kis áldozatot, amelynek eredményeként alkalmazottja a szabadságidő elteltével feljavult idegekkel, megnövekedett munkakedvvel, helyreállt egészséggel áll ismét munkába és pótolja minőségben azt, amit mennyiségben elmulasztott a termelés terén.

A szabadságidő beosztását természetesen úgy kell eszközölni, hogy az egyfelől semmiben ne hátráltathassa az üzem menetét, másfelől az alkalmazott is célirányosan használassa fel szabadságát. Ezért kívánja a miniszter a vállalkozótól, hogy 10 nappal a szabadságidő megkezdése előtt tudassa alkalmazottjával az időpontot, amikor az illető kivetheti a neki járó szabadságot. A törvény így kívánja teljesíteni feladatát egészségügyi és munkásvédelmi tekintetben, amelyet előmozdítani minden vállalatnak elsődrendű kötelessége.

A szabadságidő egyébként olyan probléma, amelynek teljes megoldása érdekében az államnak is bizonyos áldozatot kellene hoznia, ingyenes, vagy nagyon olcsó üdülőhelyek létesítésével, ingyenes utazási alkalom biztosításával, stb. A munkásbiztosító pénztárak e tekintetben már tettek valamit, de ez a lehetőség annyira korlátozott, hogy még a szervi betegek kicsiny hányada sem veheti azt teljes mértékben igénybe. Az állami vasút pedig csak általános és ideiglenes érvényű kedvezményt ismer, holott szükség lenne egy rendkívül mérsékelt díjtétel alkalmazására, amely által a szabadságidejét élvező munkástömeg különösebb anyagi korlátozások nélkül részesülhetne a neki joggal kijáró pihenésben.

A szabadságidő körül felmerült félreértések tisztázása végett a munkatügyi minisztérium rendeletet bocsátott ki, amely szerint tisztviselőknek 1—3 évi szolgálat után 10 nap, 3—5 évi szolgálat után 14 nap, 5—10 évi szolgálat után pedig 21 nap szabadság jár.

Munkásoknak 1—3 évi szolgálat után 7 nap, 3—5 évi szolgálat után 10 nap, 5—10 évi szolgálat után pedig 14 nap jár.

Tíz éven felüli szolgálat után egy tisztviselőknél, mint a munkásoknál minden egyes évre még egy nap szabadság jár, de a szabadság 40 napnál több nem lehet.

A nyári szabadságidő kérdése sokat foglalkoztatja egyébként az ipari köröket, mint a felügyeleti hatóságokat és feltehető, hogy idővel a külföldi államokban is kipróbált és jól bevált rendszer fog érvényesülni.

Bece Géza

uriszabó

Cluj

Piața Unirii 21

Meseriașii din Tg.-Mureș-i iparosok arcképcsarnoka

TOMPA JÓZSEF

szobrászművész, számos iparos egyesület választmányi tagja.

TÓTHFALUSSY SÁNDOR

a Szabóiparosok Szövetkezetének elnöke,

SZÁSZ JÓZSEF

szabómester, a Szabóiparosok Szindikátusának választmányi tagja.

CSATLÓS KÁROLY

az Asztalosiparosok Társulatának jegyzője.

TOGAN MIHAIL

vegytisztító, szakmájának elismert tagja.

SCHÜLE ANDRÁS

aranyéremmel kitüntetett lakatosmester.

KULCSÁR PÉTER

a Szabóiparosok Szindikátusának pénztárnoka, szövetkezeti felügyelőbizottsági tag.

ÉLIÁSZ JÓZSEF

a Nőiszabók Szindikátusa végrehajtó bizottságának tagja.

DÁVID MIHÁLY

cipész-mester, a fiatal iparos-nemzedék egyik legtevékenyebb tagja.

CSATH KÁROLY

tg.-mureşi asztalosmester, aki az ipari tömörülés terén fejt ki figyelemreméltó munkásságot.

GECSE SÁNDOR

cluji viz- és villanyszerelőmester, aki a kisiparos szövetség keretein belül végez hasznos szervező munkát.

Tg.-Mureşi közlemények

A helyi Csizmakészítő Ipartársulat és Cipészipari Munkaadók Szövetségének f. hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlésén a bucureşti-i kongresszusi kiküldött, *Coroş Petre*, a Cipészipari Munkaadók ügyvezető elnöke tartott beszámolót. A gyűlés *Szabó Sándor*, a Csizmakészítő Ipartársulat elnökének vezetése mellett folyt le, saját székházuk helyiségében. A beszámoló után általános bõripari sérelmekhez szóltak hozzá: *Felszeghy István* és *Veréb Ferenc* csizmakészítők. Majd *Barabási György*, szervezeti elnök tárta fel, hogy a két egyesület átiratot intézett a bõrkereskedõkhöz abban az értelemben, hogy a cipészek és csizmakészítõk létérdekeit veszélyeztetõ

egészségtelen gumicipõket ne árussítsák és fûszerûzletekbe ne adjanak árut. A bõrkereskedõk nem respektálták az ez iránti átiratot és ezért a közgyűlés elhatározta, hogy memorandum alakjában terjeszti sérelmeit a közegészségügyi miniszter elé.

Foglalkozott a közgyűlés a helyi munkaügyi inspektor azon rende-

tével, amely eltiltja a patkós csizmák gyártását, azzal az indoklással, hogy a helyi patkófelverõknek nincs iparuk, illetve patkófelverõ ipar nem létezik. Ennek a kérdésnek a tisztázása végett szintén memorandumot terjesztenek a munkaügyi felügyelõséghez. Még több más felzárolás után a gyűlés véget ért.

K. J.

Ujabb bonyodalmak a mestervizsgák körül

Megbukott egy cipész, mert nem tanult anatómiát

Rámutatunk már arra a sok megdöbbentõen fonák helyzetre, amelyet a mestervizsgákkal való kísérletezések az iparosság körében eredményeztek. Megirtuk, hogy számos esetben a vizsgán egyik-másik mester alig néhány hónapja felszabadult inasa „vizsgáztatta” volt munkaadóját és ha a multból valami keserû emléke maradt meg vele kapcsolatosan, menten felhasználta arra, hogy bosszút álljon és elbuktsa mesterét, abból a „tantárgyból”, aminek tudományát nemrég még tôle magától sajátította el, elméletben és gyakorlatban. Természetes, hogy az ilyen személyes nézeteltérések utáni vizsgák mindenre pontosan rámutatnak, csak arra nem, ami a rendeltetésük: szakképzett ember-e az illetõ iparos, megfelel-e a kiválalmaknak és alkalmas-e arra, hogy tudását az utána következõ generációnak átadja? Fentiekhez hasonló eset történt Tg.-Mureşen, ami méltán kiválthatja szakmai körökben az egész vizsga iránti bizalmatlanságot.

Rezi Aladár, tg.-mureşi cipész 16 évvel ezelõtt szabadult fel és ezalatt az idõ alatt számos tanujelét adta annak, hogy mesterségét a lehetõ legalaposabban elsajátította. *Coroş Péter* munkakamarai elnök cipésmesternél egy teljes évig dolgozott, ugyancsak a tg.-mureşi cipésziparosok termelõszövetkezeténél is, de megfordult Transilvania nagyobb városában, ahol mindenütt meg voltak elégedve munkájával. A jönevû cipész egy alkalommal két pár remekbe szabott cipõt készített *Ófelsége II. Carol király* számára és azt hódolata jeléül el is küldte Bucureştibe. Az Uralkodó levélben mondatott köszönetet figyelmes alattvalójának és ezzel ugy látszott, hogy az ügyeskezü és leleményes *Rezi Aladár*nak sikerült pályáját megala-

pozni.

Ehelyett más történt. *Rezi Aladár* önállósítani akarta magát és szabályszerûen jelentkezett a képesítési vizsgára, ahol megtörtént a nagy csoda: *Rezi Aladár*, aki a királyi udvarnak is szállított munkát, elbukott a vizsgán. Hiába sikerült a szakmai vizsga, ha az anatómiával nem tudott megbirkózni. A fiatal cipésznek ugyanis a vizsga során bonctani tudományát is be kellett bizonyítania és ez nem sikerült neki. Elbukott, épenugy, mintha ügyetlenül talpalt volna cipõt a vizsgáztató bizottság tagjai elõtt. De *Rezi Aladár* nem nyugodott bele az ítéletbe, felebbezet a cluji munkakamara igazgatóságához, ahonnan a munkaügyi minisztérium 31185 számú átiratának értelmében arról értesítették, hogy a miniszter egy újabb vizsgát engedélyezett számára, amely ezuttal nem Tg.-Mureşen, hanem a cluji vizsgáztató bizottság elõtt fog lezajlani.

A szakmai képzettség tehát gyõzedelmeskedett ebben az esetben és *Rezi Aladár* minden bizonnyal meg fogja állni helyét az új vizsgán, ahol valószínûleg nem fogják anatómiai keresztkérdésekkel zaklatni, hanem alkalma lesz bebizonyítani, hogy érti a mesterségét és ezzel jogot váltott magának ahhoz, hogy egy kis mûhelyt nyisson, ahol tetszése szerint dolgozhat a jövõben és nevelhet újabb iparosokat a cipészipar számára.

Szükségesnek tartottuk fentieket elmondani, csak azért, hogy rámutassunk ez eddigi állapotok merõ

Hirdessen az

„Ipari Élet”-ben

komolytalanságára, amikor egy cipész elbukhat a képesítési vizsgán csak azért, mert nem tudott egy olyan irányu kérdésre megfelelni, amely nem annyira az ő, mint inkább egy orvosnövendék vizsgáján lett volna helyénvaló. Ha ortopéd-cipész képesítési vizsgájáról van szó, akkor az eljárást némileg igazoltnak látjuk, mert a képesítési vizsgák szükségesek, ehhez kétség

nem férhet. Jelen esetben azonban nem ortopéd cipészről van szó.

A vizsgák többi és más hátrányos oldalairól most nem akarunk szólni, de a cipészekre nézve egyetlen szükséges kivánalmat látunk illőnek: tudjon cipőt csinálni, hiszen azért „suszter“ a neve. Ha pedig nem tud, akkor csakugyan elmehet anatómiát tanulni.

Baumgarten Géza

Intézkedések és ellenintézkedések

Többszöri kísérletezések történtek oly irányban, hogy a városok valamely ipari ágat maguknak kisajátítsanak, illetőleg házikezelésbe vegyenek és ezeknek a kísérletezéseknek eredményeként olyan visszas jogi helyzetek állottak elő, amelyeknek a végére pontot tenni csak a legfelsőbb igazságügyi fórum határozatai fognak.

Ez egyik törvény jogot nyújt a városoknak arra, hogy bevételi forrásaikat ott és olyan formában eszközöljék, ahol és ahogy előnyösnek látják, természetesen a törvény keretein belül. Kétségtelen, hogy a városok költségvetési szempontjából roppant előnyös megoldásnak látszik egy-egy iparág monopolizása, de ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni azokat a sérelmeket sem, amelyeket egy ilyen rendelkezés kitermel. Az ilyen törvények alapján az egyes városok közigazgatása házikezelésbe vett bizonyos iparágakat, (mint a multban a kéményseprést), nyilván azért, mert jelentős jövedelmi forrást látott benne. Az eljárás nem egészen jogosult, miután ezen az alapon felmerülhet egy olyan eset, hogy egyik város például jogot formál magának arra, hogy az élelmiszeripar, vagy a ruházatkodással kapcsolatos, tehát közszükségleti cikket termelő iparokat is kisajátítsa magának és ezeknek árát a költségvetés kívánalmának megfelelően módosítsa, illetőleg emelje. Mert hiszen redukálásról szó se lehet, miután az egész eljárás a bevételi forgalom növelése céljából történt.

A városi szabályrendeletek mindazonáltal nem korlátlanok. Amint a multban tapasztaltuk, érvényüket perrel támadni lehetett — és eredményel, — mert a jogok ellen a koncessziójától megfosztott kisiparost *ellenjogok* védelmezték és így fordultak elő bizonyos vitás jogi helyzetek, amelyeknek jelenlegi állása szerint a kisiparosnak a szerzett jogok alapján „elvi jelentőségű“

igazsága van. Ennek értelmében az a kisiparos, akinek iparát házikezelésbe vették továbbra is szabadon gyakorolhatja mesterségét, elláthatja régi megrendelőközönségét, sőt szerezhethet újakat magának, ami adott esetben azt jelenti, hogy konkurenciát támaszthat a városnak, mert az új ipartörvény jogot nyújt neki erre. Csak éppen a módja hiányzik hozzá.

Ez volna a rögtönzött képe annak a ferde szituációnak, amely két ellenirányú rendelkezés, illetve törvény hájszálpontossággal való alkalmazásából ered. Hogy a kérdés kedvező megoldása kemény fejtörést fog okozni a jogászoknak, az bizonyosra vehető. De mindezek letárgyalásánál számolni kell a kisiparossal, az örök szenvedő alannyal is, aki ha valamely hivatalos rendelkezést támad meg a több joggyakorlattal, nagyobb felkészültséggel és jelentékenyebb előnyökkel rendelkező város ellen, könnyen elvérhezhet anyagilag, még akkor is, ha ő marad az „elvi“ győztes.

Időszerű lenne az ilyen problé-

máknak végleges és maradéktalan kiirtása, gondoskodni kell a rendeletek összhangba hozásáról, anélkül, hogy bármely fél érdekeit fel kellene áldozni emiatt. A városi rend és fegyelem, a közcélok szem előtt tartása minden jó polgárnak kötelessége. De ugyanakkor szabályozni szükséges a városi rendeletek határait is, nem körvonalakban, mert így a tulkapások nem fognak megszűnni, hanem pontosan kidolgozott, a jogokat és kötelességeket részletesen felsoroló törvény formájában. Az illetékeseknek több gondot kellene fordítaniok ennek kivételére, mert ellenkező esetben a keresetétől megfosztott önálló iparos az uccára kerül, ami annál is igazságtalanabb volna, hogy a koncessziójuktól megfosztott iparosoknak — és jelen esetben a kéményseprőknek, — joguk van arra, hogy üzemeiket továbbra is fenntartsák, ugyanabban a városban és ugyanabban a kerületben, ahol eddig működtek.

A városnak, a különböző eljárások terén követendő jó példát kellene statuálnia a polgárok előtt és mint ilyennek arra is illene gondolnia, hogy a védtelen kisiparos sorsa, munkaképessége és egzisztenciája, — ha továbbra is így megy, — lassan-lassan felőrli az intézkedések és ellenintézkedések két malomköve között.

Epilógus: A városi közigazgatásoknak joguk van tehát bármely szakmai üzemet felállítaniok, de nincs joguk a kisiparosokat szabad működésükben meggátolni.

Súlyosan megbüntették az új alkalmazási arányszámot be nem tartó kisiparos munkaadókat

Már foglalkoztunk a nemzeti munkavédelmi törvény azon intézkedéseivel, amelyek minden céget és vállalatot köteleznek az ismert arányszámban kimondottan román nemzetiségű munkások alkalmazására. Ennek a rendelkezésnek értelmében — bár az érdekeltel igyekeztek és igyekeznek ma is eleget tenni — sok céget érzékeny büntetéssel sújtottak azért, mert a meghosszabbított határidőre sem tudtak eleget tenni a fenti rendelkezésnek.

Mindez rendben is volna: az agyondédelgetett és ezer kedvezményben részesített gyáripárt az állam nagyon helyesen kötelezi arra, hogy külföldi munkásaik helyett kizárólag

román állampolgárokat alkalmazzanak és lehetőleg elsősorban etnikai románokat, ha a szükséges szakmunkásból nincs munkanélküli.

Egy kis baj azonban mégis van. Baj van azért, mert a munkások kiképzéséhez idő kell és főképp megfelelő szakerő, akik ezeket az újonnan beállított munkaerőket a követeleményeknek megfelelő kiképzésben részesítsék. Idő kell ahhoz is, hogy gyakorlatra tegyenek szert, mert az elméleti és alapismeretek elsajátítása után még hosszú gyakorlatra van szükség, hogy a helyettesített munkaerőket megfelelően pótolni tudják.

Nem lehet tehát máról-holnapra százszázalékosan végrehajtani eze-

ket a renélkezéseket, a fentebb elmondottak miatt. Így egy kicsit korai lépésnek tartják a büntetések olyan sürgős kiosztását.

A hivatalos lap legutóbbi számában közli azoknak a névsorát, akik még nem tettek eleget a nemzeti munkavédelemről szóló rendelkezéseknek és akiket ezért különböző összegekre büntettek meg. A névsorban sok kisiparos nevével találkozunk, nagyrésztük olyan ipart folytat, amelyben munkanélküli egyáltalán nem található, sőt alig van rajta kívül hasonló üzem az egész

országban. Rábukkanunk a nevek közt olyanokra is, akik szerény munkakörüket teljesen egyedül látják el, minden segéd személyzet nélkül, mégis büntetésben részesültek.

A munkakamarák kisiparos szociói és az összes iparos-szervezetek vezetői kellene, hogy foglalkozzanak a kérdéssel és tanácsos volna, ha átiratban kérnék a munkügyi minisztert, hogy az indokolatlanul kiírt büntetéspénzek behajtását függesse fel, egyben bizza meg valamelyik iparos szervezetet, hogy a helyzetről előterjesztést tegyen.

déses rokonszakmákat a borbélyok illetve fodrászok csak akkor gyakorolhatják, ha munkakönyvvel rendelkező segédet alkalmaznak arra a szakmai ágra, amelyet mesterkönyv nélkül akarnak folytatni.

BUCUREȘTI. A minisztertanács jóváhagyta a munkügyi miniszternek a munkaszünet rendelkezésének megváltoztatására vonatkozó előterjesztését, olyan értelemben, hogy a jövőben a fodrász- és borbély üzemek, valamint a fürdők borbélyai vasárnap is nyitva tarthatnak.

A borbély- és fodrász iparosok augusztus utolsó három napján tartják országos kongresszusukat Bucureștiben, amelynek napirendjébe a közeli napokban küldik meg az összes szakmai szindikátusoknak.

CLUJ. A szakmai széttagolásokkal kapcsolatosan a cluji borbély-szindikátus is folyamodványt adott be a rokonszakmák egységesítésének érdekében, de ugyancsak eredménytelenül: az indoklás a brașovi munkakamarához intézett miniszteri rendelkezés szellemében történt. Cluj borbélyiparosága egyébként érdeklődéssel várja a felségfolyamodványban felpanaszolt ügy kimevetelét, mely, mint ismeretes, egy általános egzisztenciális érdekeket veszélyeztető helybeli szövetkezet konkurenciájára vonatkozik.

ORADEA. A borbély- és fodrászmesterek szindikátusa a napokban tartotta meg tisztújító közgyűlést, amelyen a lemondott tisztikar helyett új vezetőséget választott a közgyűlés.

KÜLFÖLD:

Érdekes ítéletet hozott a bécsi bíróság egy odavaló fodrászmester ügyében. A fodrászegyesület ugyanis eljárást indított ellene azon a címen, hogy miután nem tartotta be az egyesület által előírt egységes munkadíjat, hanem azon alul dolgozott, szaktársait jelentékenyen megkárosította. A bíróság a vádlott üzemet félévi időtartamra jogerősen lezárta.

AMERIKA. Egy pensilvániai borbélymester rendkívüli felfedezéssel tartja izgalomban az egész világon élő kartásait. Olyan hajnyirási, bodorosítási és hullámosítási eljárásra jött rá állítólag, amely forradalmi újításokat fog bevezetni a borbélyipar terén. Az új módszer Európában még nem vált ismertté, de megérkezését máris nagy érdeklődés előzi meg.

Megváltozott a szövetkezeti törvény

A szövetkezetek szervezéséről szóló új törvényt a jelenleg érvényben levő törvényeket jelentékenyen módosítja és ez a módosítás az ország szövetkezeti szervezeteiben fontos változásokat idéz elő. Így például az összes ellenőrzési és disziplináris jogok a Nemzeti Szövetkezeti Hivatal hatáskörébe mentek át és az új törvény értelmében megszűnt az összes ellenőrző, irányító és szervező Uniók jogait a jövőben az ujonnan létesített Nemzeti Szövetkezeti Intézet (Institutul Național al Cooperativelor) gyakorolja. A rendelet törvény az intézetet három ügyosztályra osztja: 1. bankári osztály, amely a szövetkezetek finanszírozásával, 2. gazdasági osztály, amely a fogyasztás támogatásával, 3. ellenőrző, irányító és propaganda osztály, amely az ország összes szövetkezeteinek ellenőrzésével, illetve irányításával és szervezésével foglalkozik. Az intézet mellett kormánybiztos működik és mint tanácsadó szerv egy külön 13 tagú bizottság, mely az ország legkiválóbb szövetkezeti szakértőiből áll.

A törvény változatlanul fenntartja a korábbi törvénynek a kisebbségi szövetkezetekre vonatkozó szakaszát, amely szerint ezek a szövetkezetek kötelesek f. évi szeptember 1-ig

összhangba hozni alapszabályaikat a román szövetkezeti törvénnyel. Ezenkívül változatlanul érvényben hagyja a régi törvénynek ezt a szakaszát, amely kimondja, hogy minden olyan szövetkezetnél, ahol a tagok többsége valamely kisebbséghez tartozik, a könyvek az illető kisebbség nyelvén is vezethetők, a mérleg, a költségvetés és az évi jelentés kivételével, amelyek román nyelven is kiadandók.

Fontos intézkedése az új törvénynek az, amely szerint a tanítóképzőkben és a teológiai szemináriumokban az utolsó előtti esztendőben kötelező tantárgy lesz a szövetkezeti könyvelés, az utolsó évben pedig a szövetkezeti törvény ismeretése és a szövetkezetek helyes adminisztrálásával és vezetésével kapcsolatos mindennemű ismeret.

Az új törvény, amely életbelépésével hatályon kívül helyezi a korábbi törvényeknek mindenféle ellentétes intézkedését, még számos szakaszát módosítja, illetőleg egészíti ki az eddigi törvénynek, mint például az üzletrészekre, a szövetkezetek fuziójára vagy likvidáltatására, valamint a konverzióra vonatkozóan, amelyek gyökeresen átváltoztatják a szövetkezeti mozgalom eddigi kereteit.

BORBÉLYIPAR

Változatos események a borbélyiparban

BELFÖLD:

BRAȘOV. A brașovi borbélyok és fodrászok mesterkönyveinek kiadása alkalmával számos bonyodalom keletkezett az ipari rokonszakmák körül. A borbélyok ugyanis a fodrász és manikűrös mesterségre is

könyvet akartak váltani, amit a munkakamara, a szakmák széttagolásáról szóló törvény alapján, kénytelen volt megtagadni. Ugyanakkor átiratot intézett a kérdésre vonatkozóan a munkügyi minisztériumhoz, amely ugy rendelkezt, hogy a kér-

Miért szaporodnak a „kontárok“ ?

Mielőtt az új ipartörvény gyakorlati alkalmazásáról beszélénk, szükségesnek tartjuk néhány szóban a kontár-iparosok egészségtelen elszaporodásának okaira rámutatni. Mint a jelenben, úgy a múltban, a kisiparosok adóterhei nem hogy csökkentek volna, de csak növekedtek az évek során. Az adóterhekhez újabb terhek jöttek, illetékek, amelyeket meg kellett fizetni, egy realitásnak egyáltalán nem mondható kereseti kulcs alapján. A szakmai képesítéssel dolgozó iparosokkal szemben természetesen óriási előnyökkel dolgozott az úgynevezett kontár, aki dugva vállalt munkát és azt dugva végeztette el, anélkül, hogy valakinek keresetével el kellett volna számolnia. A közterhek alóli kibujásnak ez a formája egyre ismertebbé vált az iparosok körében, mind többen és többen jöttek rá arra, hogy mennyivel könnyebb a megélhetés, ha nem kell jövedelmi adót munkások utáni adót, betegsegélyzőt cégtáblaileteket, forgalmi adót és egyebeket fizetni, hanem egy-egy jóbarát műhelyében és annak szerzősámaival elvégzik az adódó alkalmi munkát, amire ráfizetni nem lehet, mert rezsit legfeljebb a nyersanyag beszerzése jelen, viszont nincs ház-bér, villanyszámla, a többi munkás pedig, akivel dolgozott szintén jól jár, mert nem vonják le tőle a társadalombiztosítási díjat, — nem is szólva a vevőről, aki 30, 40 sőt 50 százalékkal olcsóbban végeztethette el munkáját a kontáriparossal. A tisztességtelen konkurenciának ez a válfaja lassanként odavezetett, hogy a szakmájukban egykor jónévű munkaadók is kénytelenek voltak, — jobb híján, — egy „fekete“ megrendelést lebonyolítani és így harapozódott el az egész ország területén a kontárkodás, amelynek eredménye az lett, hogy az egykori jó adófizető iparosok szinte munkanélküliekké váltak, míg a kontárok vígan dolgoztak tovább, sőt egymás-másik odáig ment, hogy igazoló írásait akkor sem váltotta ki, mikor ez módjában lett volna. A kontármunka tehát jó üzletmenetelt biztosított egyeseknek és most, amikor az új ipartörvény pontot tesz a sok visszaélés végére, anélkül, hogy a kontárokat tetteik alól mentesíteni akar-nók, kénytelenek vagyunk leszögezni, hogy a normális közterhek kiróvása mellett ilyesmi nem történhetett volna meg egy ország iparában, legalább is ilyen méretben nem. Minden törvény és rendelkezés,

amely a kisiparosság létérdekeit is figyelembe veszi, csak áldásos lehet, de abban az esetben, ha a törvények nem hozzák meg a kívánt felgyarapodást, anélkül hogy jósolni akarnánk leszögezzük, hogy ha minden a régiben marad, a kereset nélküli iparosnak újra nem lesz más választása, mint iparát feladni és ugyanazt dugva tovább csinálni. Ajánljuk tehát mindezt az illetékesek figyelmébe, amikor arra a tiszteletreméltó állaspontra helyezkedtek, hogy a kontárokat végérvényesen és visszavonhatatlanul meg kell akadályozni tovább! ténykedéseikben. Ha a belső okokon kívül a külső, kényszerítő körülményeket is figyelembe vesszük, úgy ez bizonyára sikerülni is fog.

Hogyan juthatnak mesterkönyvhöz a kontárok?

A szakmai képesítésről és az ipar gyakorlásáról szóló új törvény fontosabb intézkedéseivel mult szá-munkban foglalkoztunk már. Megemlítettük, hogy a módosító törvény a kontárok számára is lehetővé teszi a mestervizsga letételét, amelynek legvégső határideje 1939 december 31. A vizsgára álló kontár-iparosoknak különböző feltételeknek kell megfelelniök, melyeket az alábbiakban részletesen felsorolunk:

a) Igazolnia kell a vizsgára jelentkező iparosnak, hogy jelenleg olyan vállalat képezi tulajdonát, mely legfeljebb 10 alkalmazottat foglalkoztat és 20 lóerőnél többet nem használ;

b) Igazolnia kell, hogy 1936 április 30-ig legalább 5 éve üzemben volt az az iparvállalat, melyre hivatkozva mesterkönyv kibocsájtását kéri.

Az ezzel kapcsolatban szükséges igazolóiratok a következők:

1. Munkaadói adó igazolása.

2. Annak igazolása, hogy mint munkaadó volt biztosítva a társadalombiztosítónál, azaz betegsegélyzőnél.

3. Igazságügyi hatóságoktól, előjáráságtól vagy a kereskedelmi iparkamara által kibocsájtott igazoló írás.

A vizsgára vonatkozó kérvény a szükséges iratokkal együtt a munkaügyi felügyelőséghez nyújtandó be és itt döntenek, hogy a kérést teljesítik-e, vagy sem, illetőleg áthat-e vizsgára az illető vagy nem. A munkafelügyelőség határozata ellen az iparügyek központi bizottságához

van fellebezésnek helye.

A módosító rendelet törvénynek ez az intézkedése minden bizonnyal nagy horderejűnek mondható és remélhetőleg az ipari kontármunka végleges kiküszöböléséhez fog vezetni. Ezzel kapcsolatban megemlékezünk arról, hogy a satumarei munkaügyi alfelügyelőség egyik tisztviselője nemrégiben történt rajtatítés-szerűen vizsgálatok során megállapította, hogy a satumerei festő- és mázoló-iparosok régóta hangoztatott panasza megfelel a valóságnak: az iparendély nélkül dolgozó kontárok ugyanis minden munkalkalmat elhalásznak aképesítéssel bíró iparosok elől, s míg azok alig győzik teljesíteni a megrendelést, ezeket adóért, illetékekért zaklatják, amikor hónapokig tétlenül kellett állniok. A munkaügyi hatóság a vizsgálat alkalmával kilenc esetben vett fel jegyzőkönyvet és ezuttal nem csak az iparendély nélkül dolgozó kontárokat bünteti meg, hanem azokat is, akik a kontároknak munka-lehetőséget nyújtanak.

A kontármunkának ezt a régen tervbevelt kiküszöbölési lehetőségét a többi városok munkaügyi hatóságai is igénybe vehetnék mindaddig, míg a módosított ipartörvény értelmében az évek óta szakmai képesítést igazoló iratok nélkül dolgozó iparosok hozzájuthatnak ahhoz, hogy eleget tegyenek a törvény előírásainak.

Bőrárak:

NYERSBŐRÖK

Transilvániai piac:

Marhabőr	Lei 41.—	per kg.
Pittling	„ 42.—	20 kg.-ig
Zwicker	„ 43.—	12 kg.-ig
Borjubőr	„ 46.—	
Bivalybőr	„ 25.—	
Nehéz bivalybőr	„ 25.—	
Könnyű bivalybőr	„ 24.—	
Disznóbőr	„ 15.—	
Fehér báránybőr	„ 30—60	
Fekete báránybőr	„ 50—80	

București piac:

Marhabőr vörös	Lei 44
Manzat vörös	„ 44
Manzat fehér	„ 40—42
Bivalybőr	„ 31
Disznóbőr	„ 20
Báránybőr	„ 35—40

KÉSZBŐRÖK

Krupon	Lei 203
Kromkrupon	„ 230—240
Vixosbőr	„ 235—240

Küldje be

előfizetési díjhátralékát kiadóhivatalkunknak!

Egy „szag“-lap margójára

Samu, te dicsekszel,

azt állítod magadról, hogy te vagy az egyetlen, a komoly, az országos, egyszóval az Igazi! Hát Samukám, igazán nem egy tiszteletreméltó cselekedet tőled, hogy koraszülött létedre ennyire felfujod magad! Ismered az ökör és a béka meséjét? Te még a békát is le akarod pipálni, mert egyenesen hólyaggá fujod fel magad. Egy kis erőlködés még és kipukkadsz. Nyomod se marad a világon.

Samu, Samu, látod mi megbocsjátjuk, hogy apró kellemetlenségeket okoztál nekünk a multhan. Hiszen a kiskorúak csínytevését el szoktak nézni az ember. Legfejebb egy kicsit megdorgálja őket és kész!... Ilyen csínytevésed volt például, hogy rögtön megszületésed után végiglátogattad előfizetőinket, beakartad furni magad oda, ahol a mi embe-reink voltak, ahova mi küldtünk propaganda-lappéldányokat és inkasszáltattál őt — a mi nevünkben! Látod, Samu, ezt a kis kilengést megbocsajtottuk neked, sőt az ezt követő sorozatos kis oldalfogásokat is elnéztük neked, mint például azt, hogy először vakmerő és szemtelen ajánlatokkal halmoztál el, aztán előfizetői névsorok lemásolására csábítottad embereidet és végül kebledre ölelted az általunk kirugott, de hozzád nagyon is méltó „huszonnyolcasokat“.

Egyszóval Samu, ezt mind megbocsajtottuk neked, még azt is, hogy kinevezted magad Egyetlennek és Komolynak, hogy detronizálni akartad a magasan feletted álló „nagykorúakat“ és mezeilentérdű, pajkos, nyolcoldalas kis éretlen süvölvény létedre felcsaptál pünkösdi kiskirálynak, te, aki nemrég a pályában fickándoztál és artikulatlanul visitottál, ha valaki hozzád nyult. De ismételjük, Samu, megbocsajtottunk eddig mindent, hát üsse kő, megbocsajjtuk azt is, hogy soronkívül Egyetlenné léptetted elő magad.

Hanem a legutóbbi elkalandozást már nem bocsajjtuk meg Samu, nem ám! Mert hogy elmentél fürdőzni az Aldunára, ez rendben van. Gondoltuk ideje lefürödni a pályás korod sok fickándozása után „pelenkában“ maradt piszkot. De te, Samu te megint becsaptál minket. Te nem fürdöttél meg tisztességesen, te amerikáztál az Aldunán! Mert a piszkos

pelenkát magaddal vitted a sighthisoarai kójutazásra is!! És mi még hittünk neked, Samu! Biztunk abban, hogy alaposan megtisztálkodva utaztál el és ezután tiszta marad az, amihez te és cimboráid hozzányultok. De Sighthisoarán, a „pajzánul odadobált házacskák évszázados patinája“ most már nem csak a mult-ról regél. Rólatok is regél, mert ott maradt a ti „patinátok“ is a „lirai hangulatot árasztó városkában“, — mint irjátok. Bizony foltos maradt utánatok minden, Samu. Hetekig kell utánatok takarítani, zugni a por-szivónak, porolni a prakkernek, tisztogatni a seprőnek, száguldani a töltőtollnak, dübörögni a rotációs-nak, míg rendet teremt valahogyan az Egyetlen és az ő „csimborái“ után!...

Hát csalódtunk benned, Samu! Szégyent hoztál a többieknek, a „nem egyetleneknek“ a fejére, mert megtagadtad a világ előtt, hogy neked egy idős és tiszteletreméltó, majdnem negyed évszázados nagy bácsi id van Aradon, „Az Iparos“ és rajta kívül még sok unokatestvéréd a transilvániai és ókirályságbeli iparos-hetilapokon kívül, akik a történetek után bizonyára megtagadják a rokonságot veled, az Egyetlennel, úgy, ahogy mi is megtagadjuk. Mert, ők látod, ha nem is olyan „egyetlenek“ mint te vagy, náladnál még's nagyobb szolgálatot tettek az iparosságnak, még hozzá önzetlenül, mert a saját zsebük-ből fedezték azt, amit te kongresszusi bélyegek címén szerettél volna a mások zsebéből! a magadéba átszippantani!

Szégyeld magad, Samu! Lecsaltál egy csomó gyanútlan embert Sighthisoarára, fejedre illesztetted a Proféta zöld turbánját, egyik kezeddél a béke olajágát lengtetted meg, másikkal az egyedülvaló purifikátor véres kardját mutattad fel az egybegyűlt iparosoknak, elhittetted velük, hogy te vagy az EGYETLEN — és közben azon spekuláltál, hogyan lehetne a zsebedet minél kevesebb munkával minél jobban megtömni!

Ilyesmi csak tőled telik ki, Samu, az Egyetlentől. Mert Egyetlen vagy a magad nemében, az Egyetlen És Nagy Felelőtlen, aki felfujta magát Országos Nagy Hólyaggá és aki gúnyt űzöl az ipar és kereskedelem-

ből, amiért meg is érdemled, hogy a megcsufolt iparosság labdának nézze Egyetlen Hólyagságodat és megvetése jeléül olyan rugásban részesítsen, hogy menten szétpukkadj, mint a mesebeli béka, — megmaradt roncsaidban pedig turót áruljanak a piacon.

Ami ha már megtörtént volna, akkor se lenne elég korán.

Fogadatlan prókátor

szerepét játszotta a sighthisoarai értekezleten Cluj egyetlen önkiküldöttje, aki állítólag a cluji iparosság nevében mondott „dörgedelmes“ beszédet. Ez a prókátor már régi ismerősünk a multból és ismerik ténykedéseit azok is, akiknek nevében delegálta magát. Ugyáltszik azonban, hogy az oradeai „egyetlenek“ még nem ismerik ezt az urat, mert különben alig hihető, hogy az illető személyének belevonásával elindított mozgalmukat még jobban blamálni akarták volna. A prókátor ur egyébként lapunk ellen ágált. Szinte azt kell hinnünk, hogy hiusági kérdésből tette ezt, miután fényképét annak idején — a tisztos iparosok arcképcsarnokában — nem óhajtottuk közölni.

Szivességet velünk tenni ugy a sighthisoarai értekezlet jöhiszemű résztvevőinek, mint azoknak, akiknek még nem volt szerencsájük a „delegátus“ urral közelebből megismerkedni akkor, amikor nagyított formában és a szépséghibák retusálása nélkül nélkül utólagosan leközzöljük öprókátorsága képét, a szervezeti élet igaz és önzetlen tagjainak okulására.

Tehát: a prókátor ur már a multban számos tanujelét adta, hogy egy kis elnöki, vagy „diszszónoki“ méltóságért arra is kapható, hogy a békét szaktársai között megbontsa. Meg is irtuk ezt róla és társairól

TECHNOLUX

CLUJ, P. Mihai Viteazul 40.
Telefon: 11-70.

Kaphatók:

Technikai és elektrotechnikai cikkek, villamos készülékek, villanyégők, mindenféle rádiók golyócsapágyak, új és használt különféle motorok és egyéb gépek, petrolleumfűzők a

legversenyképesebb áron.

Vállalunk villany- és vízvezeték szerelést és rádiójavításokat.

annakidején és természetesen ez is jelentékenyen hozzájárult ellenünk való ádáz gyűlöletéhez. Továbbá: a prókátor ur elvei a lehető legmegbizhatóbb szilárdsági fokon állnak. Mióta ismerjük, tétován vicé-kél a különböző felfogások és elvek között, ma ilyen, de tegnap még olyan volt, hogy holnapra minden átmenet nélkül amolyanná váljon. Végül: miután se multja, se jelleme, se képességei nem predesztinálják őt arra, hogy valahol vezetőszerepet vigyen, kénytelen a kielégülésének ezt a fajtáját

magánuton megszerezni magának. Ilyen magánvállalkozás volt a sighthoarai „kiküldetés” is, ahol — nyilván mert nagy kereslet mutatkozott a hordószónokokban — könnyen sikerült neki magát mint vezéregyéniséget feltüntetnie és ehhez mérten „közszerepelnie”. Minden összevéve tehát a fenti őszinte portré közép-stilű tulajdonosával szemben a legmesszebbmenő óvatosságot ajánljuk minden jóérzésű iparosnak.

k—á—

A. GREȚIA

Intrepr. de apeduct și electrică.
Viz és villanszerelési vállalat.

CLUJ, P. Ștefan cel Mare 10.

A modern asztalósmester azonban az e célra szerkesztett villamos készülékkel erre is pontos választ kap. A készüléknek egy satufarmáju része van, abba beszorítja a deszkát, bekapcsolja az áramot és a műszer számlapján a mutató már jelzi is a fa víztartalmát. A különböző nedvességű faanyag ugyanis különbözőképpen vezeti a villamos áramot és az áramnak ebből a váltakozásából következtetni lehet a fa nedvességére.

Közismert dolog, hogy a frissen vágott fa műszaki célra nem igen alkalmas, mert ha meghajlik, hajlását kiszáradás után is megtartja. A száraz fa azonban szilárdabb, tartó-zabb is. A gyakorlat megköveteli, hogy az ipari fa legfeljebb 14—15 százalék vizet tartalmazzon, de az ennél 1—2 százalékkal szárazabb fa még jobb minőség. Ha a mai kor elektrotechnikailag is képzett asztalósmestere műszereivel megállapítja, hogy a fa ennél nedvesebb, a fa szárítás alá kerül és mindaddig szárítják, míg a villamos műszer jelzi, hogy most már megfelel a célnak, eléggé száraz ahhoz, hogy butordarab vagy épületalkatrész vál-jék belőle.

Nemrég hozták forgalomba külföldön ezt az érdekes villamos fa-nedvességvizsgáló műszert, amelynek gyakorlati haszna felbecsülhetetlen. De hogy az iparos azt kezelni és használni tudja, ahhoz sokat kell tanulnia. Törekednie kell még számos egyéb ismeret elsajátítására is, amelyek nélkül nemhogy asztalos, — de semmiféle ipart folytatni nem lehet.

Napjainkban, amikor a legtöbb értelmiségi pálya túl van zsufoalva és egyre többen mennek át a biztosabb megélhetést jelentő ipari pályára, minden jó iparosnak számolnia kell a technika haladásával és ehhez mérten kell saját képességeit is felfokoznia, ha nem akar lemaradni a versenyben. Ennek eredményeként, amint az utóbbi években láthattuk, az ipari termékek minősége nem sejtett színvonalra emelkedett.

Szakirodalom

Az asztalosipar technikai fejlődése

A régi felfogás szerint a szülők csak akkor adták gyermeküket ipari pályára, ha az a középiskolában nem tudta a helyét megállni. Az a két szó, hogy „inasnak adiak” akkoriban egyenesen fenyegetés számba ment. Szerencsére ezt a hamis felfogást az ipari pálya alsóbbrendű minőségéről ma már teljesen kiszorította a technika rohamos fejlődése. A jó iparosnak ma sokkal többet kell megtanulnia 20—30 év előtti társánál.

Az idők során bebizonyosodott a gyakorlatban, hogy a testi erőfeszítés, a puszta kézügyesség nem elég ma már a legdurvább, a legegyszerűbb ipari tevékenység ellátására se. Az iparos-tanonctól sem elég teljesítmény, ha ügyesen forgatja a szerszámot, jól gyalul vagy kalapál. Ha valamire vinni akarja, jártasnak kell lennie a különböző elméleti tudományokban, ismernie kell az elemek, testek, anyagok sajátosságait, értenie kell a matematikához, geometriához és bannia kell tudni vonalzóval, körzővel és a különféle precíziós műszerekkel.

Vegyük példának okáért az asz-

talosipart. Ez az ipar ma már olyan tudományos fizikai és vegyi eszközökkel dolgozik, amelyeknek azelőtt a legtapasztaltabb mester se hallotta hírét soha. A régimódi, feltűrt ingujjú, nagybajuszú „majsztrannak” a modern utódja már tökéletes elektrotechnikai ismeretekkel végzi asztalosipari munkáját. Ugy kiismeri magát a voltok, amperek, a feszültség, áramerősség, az ohmtörvény, indukció, kapacitás és egyéb villamossági tudományokban, mint bármelyik elektrómérnök. Értene kell a fák élettanához, ismernie kell a megmunkálásukkal járó fizikai és vegyi folyamatokat és rászorul egy sereg villamosságtani ismeretre is, mert manapság a legtöbb famegmunkáló gépet elektromosság hajtja. A faanyag épségét villamos uton vizsgálják, az erdőben a legújabb hordozható röntgen-készülékkel vizsgálják át a fát. A feldolgozott fagerendát vagy deszkát is tüzetes vizsgálat alá veszik, mielőtt a műhely szerszámái alá kerülne. Elsősorban az a fontos, mennyi nedvesség van a fában. Azelőtt ezt sohasem lehetett pontosan megállapítani.

A GEPET
OLAJOZNI

KELL, HOGY JÓL MŰKÖDJÖN,
ILYEN GÉP AZ EMBER IS
IGYUNK SÖRT
FAJBOROKAT

CORVIN-BOROZÓBAN

A KEDÉLYÜNK ÉS MUNKAKEDVÜNK FRISS MARAD!!!

Olvassa és terjessze lapunkat!!

Büffé rendezését vidékre is vállaljuk, meleg és hideg konyhával, csapolt sörrel, fajborokkal.

STR. REG. MARIA II.

Rokonszakmák összevonása

olyan kérdés, amely napjainkban a legtöbbet foglalkoztatja a kisiparosokat. Amint lapunk más helyén megírtuk, úgy a braşovi munkakamara, mint a helybeli borbélyok szindikátusa folyamodással élt a munkaügyi miniszterhez, hogy a rokonszakmákat egységesítsék és ennek alapján adják ki az összefoglaló mesterkönyvet. Az eredmény a mai napig: semmi, annak ellenére, hogy a kisipari szervezetek nyomában az új ipartörvény életbeléptetése után mozgalmat indítottak az egyes ipari szakmák széttagolása ellen és ez a mozgalom azóta sem szűnt meg, sőt még fokozatobbá vált. Tiltakozások és intervenciók történtek a vonatkozó munkakamaráknál, elsősorban a legérzékenyebben érintett szakmák részéről. A borbélyok, bádigosok, festők és asztalosok szervezetei megmozdultak — hiába. Maguk a munkakamarák is tájékozatlanok voltak a mesterkönyvek becserélésénél előálló kérdésben és a folyamódásokat szorgalmasan továbbították a minisztériumba. A válaszképen érkezett átiratok kivétel nélkül úgy szóltak, hogy egy iparosnak több mesterkönyvet csak abban az esetben lehet kiszolgáltatni, ha minden szakmában külön munkakönyvvel rendelkezik, illetőleg ha igazolni tudja, hogy a rokonszakmát külön tanulta.

Úgy látszik, hogy a sok eredménytelen kérvényezés után a nagy tanácstalanságból végre kivezető utat fog találni az iparosság, mert

a munkaügyi miniszter közölte a nagyobb ipari szervezetek vezetőivel, hogy a rokonszakmák összevonásának ügye tanulmányozás alatt áll és a munkaügyi hatóságok e tárgyban legközelebb kérdőíveket fognak kibocsájtani a szervezetekhez, amelyben véleményüket fogják kikérni az ügyben.

Mindenesetre örvendetes tény,

34 ezer mester- és munkakönyvet állítottak ki Clujon

A cluji munkakamara befejezte a Cluj város és környéke területén lakó iparosok és munkások mester, illetve munkakönyveinek kiállítását. A munkálatokat a Dr. Chirila munkaügyi főfelügyelő és Melaş munkaügyi felügyelő elnökelete alatt működő két bizottság végezte, amely az utóbbi hetekben naponként átlag 300 mester- és munkakönyvet állított ki. A könyvek kiosztása nehezen halad előre, mert újabban a kamara vidéki fiókjainak könyveit is ez a bizottság állította ki és így 34 ezerre emelkedett a képesítési igazolványért folyamodók száma. Ezenkívül több ezer könyv tulajdonosa a nevükre küldött felhívás ellenére se jelentkezett és külön nehézséget jelentenek az adminisztrálásnál a hiányosan beadott kérések is, melyekre nézve tanácsos lesz az illető mesternek és segédnek a legsürgősebben gondoskodni a szükséges pótlásról, mert

hogy a rokonszakmák széttagolása, illetőleg összevonása ügyében a látogatás szerint döntő erejű lépések fognak történni és helyesnek látjuk azt a módot, amelyet a munkaügyi miniszter a dolog gyakorlati kivitelére vonatkozóan kijelölt: megkérdezni az iparosokat, mielőtt róluk határozódnának. Ha ez hamarabb megtörtént volna, úgy a szakmai összevonások ma még kétséges eredménnyel lezajló ügye már régen tető alatt lenne.

ellenkező esetben könyvük kiadása késedelmet fog szenvedni, sőt azok kiadását megfogják tagadni.

További intézkedésig egyébként a mester, illetve munkakönyveket csak azok kapják ki, akik állampolgársági bizonyítvánnyal rendelkeznek, illetőleg igazolni tudják, hogy az állampolgárok névjegyzékbe fel vannak véve. Akinek a becserélésre vonatkozó kérését a munkakamara elutasította, természetesen felfolyamódással élhetnek.

Itt írjuk meg, hogy az aradi munkakamarához eddig kb. 25 ezer mester- illetve munkakönyvekre vonatkozó kérvényt adtak be. Az eddig kiadott könyvek száma 5 ezerre tehető. Új mester- és munkakönyvet két majdnem kétezer esetben igényelték, míg vizsgára kb. 300 mestert és 700 segédet utasítottak. A könyvek kiállítása még folyik.

Legmodernebb
KÖNYVKÖTÉSEKET
jutányosan készít

BLAU

CLUJ

Strada Minorişilor No.

4.

Módosították a kisiparosok forgalmi adóját

A forgalmi adót módosító új törvény egyik legfontosabb szakasza értelmében a jövőben a konfekcionáláshoz felhasznált alapanyag után is forgalmi adó lesz fizetendő, mely alól a jelenlegi törvény értelmében a kisiparosok mentesek voltak eddig. A módosítás elvileg továbbra is változatlanul hagyja ugyan a kisiparosoknak a saját készítményeik utáni forgalmi adó alóli mentességét, de miután az új adónem a kétségtelenül érzékenyen sujtott kisiparosokon kívül a termelés megdrágítását is maga után vonná, a pénzügyminiszter úgy rendelkezett az új törvény megszövegezésére vonatkozóan, hogy a kisiparosok a feldolgozásra kerülő nyersanyag után esedékes

forgalmi adónak csak feleösszegét kötelesek megfizetni. A forgalmi adó új rendszerének életbelépéséről intézkedés még nem történt.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a pénzügyminiszter a közbeszó termékek forgalmi adóját illetően úgy intézkedett, hogy az ócskavas és az újraöntött öntöttvas, a szennyezésre használt tüzipa, valamint a kakaóvaj nem számítandók közbeszó termékeknek, hanem termelt cikkeknek. A pénzügyminisztérium forgalmi adó-bizottsága ugyanakkor elhatározta, hogy a forgalmi adót a jövőben nem a gyapjuszövet, hanem a nyersanyag után számítják, fix illeték formájában.

Módosították a munka- és felmondási-időről szóló törvényt

Az ipari és kereskedelmi vállalatok új munkarendjéről szóló törvénynek főbb szakaszai a következők:

A vállalatok irodáinak munkaideje nem haladhatja meg a napi nyolc órát, illetve heti 48 órát.

A munkaidőbe csak az az idő számítandó be, amit az alkalmazott a munkaadó hatáskörén belül tölt el.

Ha az alkalmazott a hét valamelyik napján nem dolgozna ki a törvényes munkaidőt, úgy azt a hét valamelyik más napján pótolni van joga, de a napi munkaidő akkor sem haladhatja meg a 10 munkaórát.

Rendkívüli alkalmakkor (leltár, stb.) az előirt munkaidő a kérdéses időszakra felfüggeszhető, de ezért az alkalmazottnak túlórábér fejében az alapfizetésnek 25 százaléka jár.

Az üzletek déli zárása és nyitása között legalább két órai szünetnek kell lenni.

Ugyancsak módosították a munkatörvény egyes paragrafusait is. Eszerint a meghatározott időre kö-

tött munkaszerződés bármelyik fél akaratából felbontható, legkevesebb 14 napi felmondással. A felbontó félnek azonban kötelessége a felmondás megindokolása is. A törvénynek ezt az intézkedését a következőképpen módosították:

Abban az esetben, ha a munkaszerződés meghatározatlan időre szól, a felek mindegyikének jogában áll azt felmondani előzetes értesítés mellett. Ez az előzetes értesítés:

a) egy hónap; ha az alkalmazott 6. hónapi szolgálatot teljesített;

b) három hónap, ha az alkalmazott 1—5 éves szolgálattal bír;

c) négy hónap, ha az alkalmazott 5—10 éve van a cég szolgálatában;

d) hat hónap 10—15 szolgálati év esetén;

e) 15 éven felüli szolgálat esetén minden évért egy hónappal több jár, de semmiestre sem haladhatja meg a 12 hónapot.

A felmondási idő csak a hónap első napján kezdődhet és azt egyik fél kezdeményezésére sem lehet megrövidíteni.

AZ „IPARI ÉLET”

KIADÁSÁBAN MEGJELNIK

az

I. R. E.

Országos Energiabizottság

villamos-szerelési szabványainak magyar fordítása a villamos-szereléshez szükséges összes táblázatokkal, vezetékszámításokkal, stb. Előjegyzéseket felvesz a kiadóhivatal.

kozók ezt a rendelkezést, — amennyiben a már megkezdett, de be nem fejezett munkálatokért az állam nem hajlandó kártalanítást vállalni — igényperrel fog élni. Ez annál ininkább jogosult, miután az ideai iskolai évre már elvált és többé-kevésbé befejezett munkálatokra vonatkozóan a vállalkozóknak effektív követeléseik állhatnak fenn, az investált munka, esetleges tőke és anyagbeszerzés címén.

További hátrányt jelent a grafikai iparra az a törvényrendekezés, amely az összes hatósági munkákat centralizálja a jövőben, illetőleg összpontosítja Bucureştibe, abból a célból, hogy azokat ott és azoknak osszák ki, ahol és akinek jónak látják. Nem állithatjuk, hogy a multban a hatósági munkálatokat pontos arányban kapták volna a vállalkozók és így mindenki részesülhetett volna az ezzel járó bizonyos kereseti lehetőségben, de mindenesetre alkalmasabb megoldás volt általános grafikai ipari szempontokból az az eljárás, amikor árlejtés alapján kapta meg a hatósági munkálatokat egyik vagy másik vállalkozó. Természetesen itt is sok visszaélés történt, ezzel az eljárással is megesett, hogy egyesek soha egyetlen megrendeléshez nem tudtak hozzájutni, — mindazonáltal mégis több eséllyel indultak a munka megszerzéséért való versenyben.

A jövőben, legalább is a jelenlegi helyzet szerint, nem nyílik több alkalom az árlejtésekre és valószínű, hogy a hatósági munkálatokhoz ezentul még aránytalanabban fognak hozzájutni a vállalkozók. A bucureştii központ csak Bucureştibe van közel, de távol van minden más olyan várostól, amely az összmunkálatok kiosz-

GRAFIKAI IPAR

A nyomdaipar válsága

A napról-napra hanyatló nyomdai ipar gazdasági létét a legújabb sajtótörvény az edciginél még súlyosabbá teszi. Ismeretes, hogy egyes lapok egzisztenciája kizárólag a felvett hirdetésekre alapult és így, a jelek szerint, jelentékenyen fog megcsappanni a lapkiadók száma, miután az új rendelkezések olyan korlátokat szabnak úgy a hirdető fél, mint a hirdető vállalkozó számára, amelyeknek áthidalása nem kis nehézségekbe fog ütközni. Végeredményben pedig a legsúlyosabban a nyomdai vállalkozót érinti a rendelet, amely életbelépésekor valószínű, hogy tömegét fogja kitermelni a munkanélküli nyomdászoknak.

A nyomdaiparban, mint említettük, az utóbbi időben rendkívüli pangás állott be, aminek magyarázata egyfelől a munkahiányban keresendő, másfelől a mind jobban és jobban elharapódzott tisztességtelen konkurrenciában.

amelynek eredményeképpen olyan hallatlanul minimális nyomdaipari árak léptek életbe, amelyek a grafikai ipar termelését csaknem a legalacsonyabb szintre süllyesztették.

Természetes, hogy ilyen körülmények között a nyomdaipari munkaadókra még sérelmesebben hatnak azok az új intézkedések, amelyek normális viszonyok mellett — esetleg — csak átmeneti zavarokat okoztak volna. Ilyen intézkedés például az állami iskolák részére készülő tankönyv-munkálatoknak a monopolizálása, illetőleg azoknak az állami érdekek szerint való elkészítése. Magánvállalkozóknak eszerint nem áll többé módjukban az iskolai könyvek elkészítését elvállalni és így munkaadói és alkalmazotti szempontból egyaránt hátrányosnak, hogy ne mondjuk végzetes lépésnek hat ez az intézkedés. Értesüléseink szerint egyébként a nyomdai vállal-

tásánál szintén jelen szeretne lenni, sőt erre a munkanélküliek állandóan növekvő tábora részben fel is jogosítja.

Figyelmébe ajánljuk a fent elmondottakat az illetékeseknek, akik bizonyára ugyanugy tudják, hogy a grafikai ipar egyike azoknak a legfontosabb és intellektuális szempontból legszükségesebb iparágaknak, amelynek esetleges visszafejlődésén keresztül egy egész ország kulturája visszafejlődhet. Nem állunk ott még ma, hogy

visszamaradásról beszélni lehet, mert technikai szempontból fejlődésünk a külföldével párhuzamosan halad, de a sok serelemes intézkedés előbb-utóbb oda vezet, hogy gazdasági körülményeink leromlása miatt mind jobban apad létszámunk és aktivitásunkban hézagok keletkeznek. Ez pedig nemcsak szakmánkra, de országunk egyik-másik iparára (papir, festékgyártás, stb.) szintén károsan fog kihatni.

Kőrösi Árpád

Jogok és köteleességek (Válasz egy kisiparos levelére)

Kedves kisiparos sorstárs!

Leveledet megkaptuk, amelyben határozottan felszólítasz, hogy miután hetenként 3—4—5, sőt több a kisiparosokra vonatkozó, egymással ellentétes intézkedést olvasol a különböző napilapokban, tisztázzuk számodra ezeket a zavaros dolgokat és soroljuk fel röviden, hogy mik a jogaid és mik a köteleességeid.

Megvalljuk, mi már régen szeretnénk rendet teremteni ebben a kérdésben, de mindezidáig vártunk vele, mert reméltük, hogy a hosszú ideje fennálló egyensúlyeltolódás idővel rendeződni fog és az egyensúly véglegesen helyreáll. De az egyensúly mai napig sem állt helyre és így kénytelenek vagyunk a kérdéssel egyoldaluan foglalkozni, nem várhatván addig, amíg a jogok és köteleességek mérlege egy szintre billen. Tesszük ezt annál is inkább, mert levelében a „sürgős” szót többször is aláhuztat, piros ceruzával.

Tehát mik a köteleességeid?

1. Mindenekelőtt a patenta fixa adódnak negyedévenkénti pontos fizetése.

1.a. Hasonlóképpen a városi adódat is negyedévenként kell fizetni.

1.b. Személyzeti adót havonta egyszer és cégtábla adót minden lejáratkor.

2. Házbert a megegyezés szerinti részletekben, de lehetőleg kialakítás előtt.

3. Villanyszámlát legkésőbb az utolsó felszólítás után és a beígért kikapcsolás előtt 10 perccel.

4. Személyzetedet szombatn este 6—10-ig illene kifizetned, de ha eddig az időig nem állna módodban kinnlevőségeidet behajtani, a kifizetést megfelelő jókívánságok kíséretében hétfő-kedd-

re halaszthatod.

5. Köteles vagy a háztartásról is gondoskodni, mégpedig úgy, hogy a napi étkezések normális folyamata (reggeli, ebéd, vacsora) fennakadást ne szenvedjen, illetőleg hézag ne álljon be azok közt.

A fenti öt pontban és alpontban összefoglalt dolgokat ird be a noteszedbe (nehogy megfélekedez róluk) és föléljük a következő gyűjtőcímet írhatod: „Általános és főbb kötelezettségek”.

Ezekután rátérhetünk a „mellékes” apróságokra. Ezek közé tartozik elsősorban: a BÉLYEG. Így például köteles vagy esetleges szóbeli megállapodás alapján kötött üzletedet 1+3+5+7+9 lej címletű bélyegekkel hitelesíteni. Mihez tartás végett közöljük, hogy az első tétel — az 1 lej — a proporcionális illeték, a második a közhőgési járulék, a harmadik a kapálódzási-pótlék, a negyedik a vakarózási adalék, az ötödik a sóhajtozási-függelékét jelenti. Ha már a bélyegeknél tartunk, emlékeztünk egyúttal a még számbajöhető különféle okmány, számla, repülő, statisztikai, fiskális, judíciaris, adminisztrációs, bírósági, rendőrségi, csendőrségi, tűzérsegi, tűzoltósági, tengerészeti, kaszárnya-, kórház-, vöröskereszt- és egyéb hivatalos, hatósági, jótékony és „önkéntes” bélyegkötelezettségekre is.

Köteles vagy továbbá hetenként igazolni, hogy még élsz. Ehhez az aktushoz a következő bizonyítványokra, igazolványokra, alapigazoló és pótbizonyító írásokra van szükséged:

1. Születési bizonyítvány, ami azt jelenti, hogy megszületésedet a saját anyakönyvi kivonatodon kívül apai és anyai ágról 4-5-6-od izzig visszamenő dokumentumokkal is igazolnod kell, a bába sa-

játkező aláírásával hitelesítve, vagy ha nincs már életben, két szavahihető tanuval, akik igazolják, hogy pályás korod óta ismernek és csakugyan azonos vagy azazal, akinek a nevére kiállított írássok birtokodban vannak, azaz: önmagaddal.

2. Ujraoltási, tejfogelhullási és óvodista bizonyítvány.

3. Illetőségi vagy helyhatósági tanusítvány, az esetleges költökések pontos kimutatásával.

4. Erkölcsei bizonyítvány arról, hogy a törvénnyel még nem kerültél összeütközésbe.

5. Három fénykép és egy tucat lenyomat a hüvelykujjadról, hogy azonosságodhoz kétség ne férheszen.

Fenti okmányoknak a megszerzése, hitelesítése, felbélyegezése, bemutatása és iktatása szintén leg-
elemibb köteleességeid egyike. Erre az esetre napi programod a következőképpen alakítod: felkelés 6 órakor, libasorban állás a hivatal ajtaja előtt: 7—11-ig, 11 órakor bejutsz az irodába, ahol felvilágosítanak, hogy rossz helyre fordultál, újra libasorba állsz és mire ismét bejuthatsz befejeződik a munka és a hivatalnokok elmennek. Így történik délben is s ha túrelmed van, egész héten, azzal az esetleges módosulással, hogy egyszer az egyik írásod hiányos, máskor a kérvényed nincs kellően felbélyegezve és így tovább. Végül az egészet átadod egy ügyvédnek, aki: „potom” párszáz lejért elintézi az ügyedet. Ha ezeketán időd és kedved marad, folytathatod a tucatszor félbeszakított munkádat. Ezzel a köteleességeid egyrészt fel is soroltuk.

A jogokra vonatkozóan kiemeljük a következőket:

1. Jogod van a kirótt pénzbüntetést megfelebbezni.

2. Jogod van végiglátogatni ismerőseidet és felvilágosítást kérni a szerkesztőségektől olyan értelemben, hogy a kiadott rendeletek közül pillanatnyilag melyik van érvényben és azt hogyan kell értelmezni, nem feledkezve meg a könyvvezetés pillanatonként változó körülményeiről sem.

3. Jogod van arra, hogy a felsorolt köteleességek szabályszerű elintézésére kölcsönt vegyél fel és végül

5. ha mind ennek pontosan megfeleltél, jogod van szegénységi bizonyítványért folyamodni a hatóságokhoz.

Változások az órás- és ékszerész fronton

Az új ipari rendeletek érdekes változásokat idéztek elő az órás- és ékszerészipar terén. Ez az ipar ez-áig ugyanis olyan helyzetben volt, hogy hatásköre kereskedelmi és par szempontból nem volt pontosan körvonalazható. A várható változásokra vonatkozóan kérdést intéztünk az Órák és Ékszerészek Egyesületének két vezetői tagjához, akik az alábbi nyilatkozatot tették:

Rafiu (Ratz) Ioan elnök közli ve-
tünk, hogy már a régebbi — 1887
-beli-törvény értelmében az órást
és ékszerészt iparosnak tekintették,
aki a külföldön és részben belföldön
készített ékszerek eladásával is fog-
lalkozott ugyan, de ez az óra- és
ékszerjavítás mellett csak másod-
rendű szerepet töltött be. A helyzet
zóta se változott lényegesen,
niután az ékszerész ma is elsősor-
ban iparos és csak másodsorban
kereskedő. Mint iparosnak, természet-
esen, hogy szakmai képesítést igazoló
rással, illetőleg mester- vagy mun-
kaökönyvvel kell rendelkeznie, míg a
kereskedelmet minden különösebb
megkötöttség nélkül szabadon üzheti.

— Az órás- és ékszerész-szaküzlet
zomban — folytatja *Rafiu* elnök —
ermészetesen kénytelen a dolog ke-
reskedelmi oldalával is foglalkozni,
mert hiszen nem zárkozhatik el az
lól, hogy egy-egy órát, gyűrűt, lán-
ot vagy valamely más ékszert,
melyet ugyan rendszerint nem maga
yárt, el ne adjon. Ilyenformán, a
annál törvények értelmében cégét
gy a törvényszéknél, mint a keres-
edelmi és iparkamaránál be kell je-
yeztetnie. Az óra- és ékszerkereske-
őknek egyébként rövidesen teljesen
aros jellegűt kell felvenniök, mert
ltalános érdekeiket csak így fogják
ellőnen megvédeni tudni. Az erre
onatkozó megbeszélések jelenleg
olyanban is vannak és ennek
orán fog határozás történni a további
llásfoglalásra vonatkozóan, — fejezi
e mondanivalóját *Rafiu* elnök.

Ezután *Borgovan* Romulus egye-
ületi pöntárnokhoz fordultunk, aki-
ek véleménye szerint a jelenlegi
elyzet nem egészséges formáját
remtette meg a szakmai érdekek
épviselésének, amennyiben a cluji
rák és ékszerészek kivétel nélkül
kereskedelmi- és iparkamara kebe-
ben működő *Sfatul Negustorese*-ba
annak beiratkozva és bár ennek
retein belül megalakult az Óra- és
ékszerkereskedők Egyesülete, a szak-

mai érdekeket még se képes teljes
egésében megvédeni, mert az ipari
érdekek hathatós megvédelmezése
csakis a munkakamara keretei között
lehetséges. Ez pedig napról napra
szükségesebbé válik, mert az órák
és ékszerészek ma inkább minősít-
hetők iparosoknak, mint kereskedők-
nek és így ipari tekintetben szak-
mailag kétségtelenül el vannak ha-
nyagolva. Az órákat és ékszeré-
szeket, mint iparosokat, a munkaka-
marában jelenleg *Rafiu* elnök képví-
seli, aki a munkaügyminiszter ki-
nevezése folytán szerepel. Végül, —
fejezi be *Borgovan* Romulus, —
ami az ipari szindikátust illeti, még
nem alakult ugyan meg, de az erre
vonatkozó akciók folyamatban van-
nak és remélhetőleg eredménnyel is
fognak járni.

A Órák és Ékszerészek Egye-
sületének legutóbbi gyűlésén a ta-
gok — bár nem jelentek meg tel-
jes számban, — a lemondott ve-
zetőség helyére új vezetőséget vá-
lasztottak, amelynek elnöke 17 sza-

vazaltöbbséggel *Rafiu* (Ratz) Ioan
lett. Az egyesület elhatározta, hogy
a közeli napokban kidolgozandó
program alapján lépéseket fog tenni
a munkakamaránál olyan értelemben,
hogy a munkakamara hivatalosan
értesítse a tagokat mindazokról a
jogokról, amelyeket képesítésük ér-
telmében érvényesíteniök lehet. El-
határozták továbbá, hogy harcot in-
dítanak a kontárok ellen és legfő-
képen a minden törvényes alapot
nélkülözően működő konkurren-
cia, mint például az egyes zálog-
házak, bizományi kereskedők ellen,
akik arany és ezüst ügyletekkel stb.
foglalkoznak, anélkül, hogy erre
képesítésük és törvényes jogcímük
lenne.

Az Órák és Ékszerészek Egye-
sülete egyébként minden hónap ne-
gyedik csütörtökén értekezletet tart
és ezen fog eldőlni, milyen meg-
oldást kell választaniök az órák-
nak és ékszerészeknek, hogy — bár
organizációjuk aránylag Clujon a
legfejlettebb — érdekeiket a jövő-
ben ne csak mint kereskedők, ha-
nem mint iparosok is létérdekeknek
megfelelően megvédelmezhesék.

ÉPÍTŐIPAR

A világ legmodernebb lakóháza

Frederick Ackerman, Newyork la-
kásépítési bizottsága szakértőjének
tervei alapján Newyorkban, a Madi-
son Avenue és 83 sz. uccák sarkán
most készült el a világ legmoder-
nebb 12 emeletes palotája. Erre az
amerikai viszonylatban is legmo-
dernebb épületre jellemző, hogy fa-
lai majdnem teljes felületükön üveg-
ből készültek, úgyhogy a tágas és
kényelmes szobák valóságos fény-
árban usznak, anélkül azonban, hogy
a szobákba belátni lehetne.

A szobák mennyezete alatt alig
látható nyílások vannak elhelyezve,
amelyeken keresztül a mesterséges
szellőzés és az évszaknak megfelel
— télen meleg, nyáron hideg — le-
vegő áramlik a lakásba. A levegő
hőmérséklete és pára-tartalma a kívá-
nalmaknak megfelelően csavarok se-
gélyével szabályozható és így a la-
kásban semmiféle fűtőtest (kályha,
radiátor, stb.) nem található. A la-
kás ablakai kinyithatók ugyan, azon-
ban figyelmeztető táblával vannak
ellátva, amelyek a lakókat arra fi-
gyelmeztetik, hogy az ablak kinyi-
tása által külső, tisztátlan levegő
hatol be és a mesterséges szellöz-

tetés előnyeit teljesen lerontja.

A levegő a központi tisztító fűtő
és hűtőtelepről a falakban elhelye-
zett csövekben át kerül a mennyezet
alatti nyílásokon át a lakásba.

A padlózatot mindenütt parafa
borítja, ami által a lakásban majd-
nem tökéletes hangszigetelés, azaz
a zaj lecsökkentése érhető el. A fa-
lak és a mennyezet aszbeszittel van-
nak borítva, ami a hőszigetelést a
maximumra emeli.

A konyhák villamos tűzhelyekkel
és küönálló, falbaépített jégszek-
rényekkel vannak berendezve, ame-
lyeknek hűtéséről természetesen szin-
tén központilag gondoskodnak.

A rádiók részére szükséges anten-
navezetéket különleges és tökéletesen
szigetelő csövekben vezetik a lakások-
ban, úgy, hogy a lakó a televíziós
leadásokat is zavartalanul vehetik.

Az egyszobás lakások bére, kony-
hával, külön ebédlőfülkével és für-
dőszobával, beleértve a fűtést, hű-
tést, melegvízszolgáltatást, villamos
áramot és telefonhasználatot is, 1100
dollárba, míg a négyszobás lakások
fürdőszobával és ebédlőfülkével
2300 dollárba kerülnek.

H I R L E K

Halálozás. Két szorgalmas, becsületes kisiparossal kevesebben vagyunk. A múlt héten távozott el az élők sorából Spacsek Ferenc helybeli fodrászmester, a társadalom minden rétegében közmegbecsülésnek örvendő tisztas iparostársunk és ugyancsak ezen a héten ragadta el a halál Szánthay Gyula helybeli pékmestert is, aki nemcsak szakmájának volt kivételesen képzett tagja, de számottevő szerepet töltött be az ipari és társadalmi mozgalmak terén is. A kisiparosság örök emlékezővel adózik két felejthetetlen kartársának. Béke poraikra!

Az idén október 1 és 9 napjai között tartják meg Kölnben a fodrásziparosok világkongresszusát, nemzetközi fodrászművészeti, technikai és kozmetikai kiállítással párhuzamosan.

A cluj építőipari munkások a közszükségleti cikkek árainak emelésére való tekintettel ötszázalékos béremelést kértek a munkaadói szervezettől. A béremelés ügyében a tárgyalások még folynak.

A Kisiparos Szövetség cluj fiókjának szerelői szakosztálya legutóbbi ülésén elhatározta, hogy egységes vállalati szabályzatot fog kidolgozni tagjai számára.

Az oradeai cipésziparosoknak a gumicipők forgalombahozatala ellen indított mozgalmához az oradeai bőrkereskedők is csatlakoztak.

Az Országos Kisiparos Szövetség központjának kérésére a pénzügyminiszter a kisiparosok regiszterinek felfektetésére, illetve a taxák befizetésére augusztus 15-ig újabb haladékot adott. A hír megerősítésre szorul.

»Clujana« név alatt új asztalos- és fémipari szövetkezet alakult városunkban.

A legfőbb közigazgatási bíróság megsemmisítette a cluj városi tanács szabályrendeletének azt a szakaszát, amely szerint a vonatkozó rendelet életbelépésével egyidejűleg a kéményseprőmesterek működési engedélye és kinevezése megszűnik. Ez a szerzett jogokra

vonatkozó határozat azonban csak elvi jelentőségű, végleges döntést az ügyben a semmitőlészék fog hozni.

A munkaügyi minisztérium legújabb rendeletének értelmében a vágóhidakon dolgozó mészárosoknak, valamint azok alkalmazottainak a jövőben szakmai képzettséggel kell rendelkezniük.

A cluj egyetemi klinikák új épületeinek butorszállítására kitűzött árlejtés alapján a munkálatok elvégzését az oradeai »Mobilia« Butoriparosok Szövetkezetére bízták.

A munkaügyi minisztérium betiltotta az ország területén eddig működő számos kézműipari tanfolyamot, az úgynevezett »iparosakadémiákat«.

Az új ipartörvénnyel kapcsolatosan megérkezett a munkaügyi minisztérium kiegészítő rendelete, amelynek értelmében a kisiparosoknak engedélyezett tíz munkás lét-

Jó és olcsó
bőrt és talpat **KOZÁK**
bőrüzletben kaphat.
Cluj, P. Mihai Viteazul 15.
Ezen szelvény felmutatója
eredeti gyári árban lesz
kiszolgálva

számában csak a képesített munkások értendők és így a létszámon felül több szakképzetlen munkással dolgoztató kisiparos továbbra is élvezi a kisiparosoknak nyújtott kedvezményeket.

A timișoarai munkakamara szubvenció fejében négy és fél millió lej erejéig jelzalogot kebelezett az Iparosok Székházának ingatlanára, amely körül hosszas pereskedések folytak ezidáig. Az ügyet csak bizonyolultabbá teszi a Timișoarara érkezett legújabb miniszteri rendelet, amely a szövetkezeti törvény értelmében az Iparos Székház szövetkezetet felszámolásra utasítja.

Az ország női és férfi szabóiparosainak kongresszusára nagyban folynak az előkészületek. A kongresszust, mint már irtuk, Oradeán fogják megtartani.

Uniunea Generală a Micilor Industriasi, filiala Kisiparos Szövetség, Cluj, Piața Cuza Vodă 16, et. II

Nr. 231/1938.

DOMNULE COLEG!

La cererea membrilor noștri din industria grafică, cu onoare vă rugăm a lua parte la consiliu, care va avea loc în ziua de 11 August, Joi, la ora 7 seară în localurile filialei din Piața Cuza Vodă 16, et. II,

în care se va discuta posibilitatea organizării Secției Grafice din această Uniune, după modelul celorlalte 6 Secții, cari funcționează deja, pentru discutarea și apărarea intereselor specifice a meseriilor grafice și ca prin ele Uniunea să poată interveni cu mai multă eficacitate la autorități, în scopul de a se apăra contra eventualelor nedreptăți individuale și colective.

Cluj, la 5 August 1938.

Președinte:
ss A. MOLDOVAN

A grafikai iparhoz tartozó tagjaink felkérésére folytán tisztelettel meghívjuk az augusztus 11-én, csütörtökön este 7 órakor a Kisiparos Szövetség helyiségében, a régi Iparkamara házában, Piața Cuza Vodă 16, tartandó szakmai értekezletre.

Az összejövetel célja egy Grafikai Szakosztály megalakítása a már meglévő 6 különféle szakosztály mintájára. Minél több szakosztálya lesz a Szövetségnek, annál hathatósabban tudja az Iparosság érdekeit megvédeni, akár egyéni, akár pedig kollektív sérelemről van szó.

Secretar:
ss V. SEREDAN

Szerkesztői üzenetek

Panaszcs, Turda. Kérjük mások levelét aláírni sziveskedjék, mert névtelen leveleket nem vehetünk figyelembe. Ha leveléhez bizonyító dokumentumokat csatol, hatásosabban tudunk eljárni.

Kevács és Bondor, Alesd. Nyugtázzuk Lei 210.- vételét, az Iparos Évkönyvet előjegyzésbe vettük.

Prodanciu Anton, Dumbrăveni. Levelünkre nem kaptunk választ. Ismételten kérjük a szóbanforgó ügyet rendezni sziveskedjék. Üdvözlét.

Demeter Ferenéné és Kineses Károly, Satumare. Levelezőlapjunkt megkaptuk, tudomásul vettük.

Úveges Endre, Turda. Fenti üzenet önnök is szól.

Vád, Schulleri Iuliu, Lonea. Nyugtázzuk Lei 210.- vételét, köszönettel.

Farsch Károly, Toplița. Levelét megkaptuk, a kívánt ügynek utána járni hosszabb időt igényel, kérjük legyen türellemmel.

Minden iparosnak. Az ipartörvény módosítása miatt az eddig papírkereskedésekben árusított törvénytár érvénytelenné vált. Ujat csak akkor sze-

rezzen be, ha a végleges rendelkezés megérkezik. Értésíteni fogjuk.

Előfizetőinkhez. Az utóbbi időben számos panasz érkezett hozzánk a lap pontatlan érkezése miatt. Kérünk mindenkit, hogy észrevételeit a levélkiadóval azonnal közölje, annál is inkább, mert gyakran kapjuk vissza „retur” megjegyzéssel ellátott lappeldényainkat onnan is, ahol az előfizetés még nem járt le.

Kiadóhivatali hír. Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk az épület átalakítása folytán új címet kapott. Bejárat ezentúl a Strada Iuliu Maniu 8. sz. alatt.

Apróhirdetések

DE VANZARE 3 buc. pompe Worthington 2", 3 1/2", 4". 2 noui și 1 uzată în stare perfectă. Rugăm adresa reflectanților sub »Worthington» la administrația revistei »Viața Industrială».

WERKMEISTER mit langjährigen Praxis und Erfahrungen in der Herstellung von Massenartikeln aus Eisen- und Messingblech mittelst Stanzen, gesucht. Zuscritten nur mit Zeugniskopien und ausführlichen Tätigkeiten sub »Massenartikel 3589» an den »Viața Industrială».

TÖRÖTT ÖNTÖTTVASAT minden mennyiségben a legmagasabb árban vesszünk. Ajánlatokat »Vasöntőde» jellegére a kiadóba kérünk.

Cumpărăm în cantități mari **FIER DE TURNAT** pe cel mai avantajos preț. Oferte sub »Turnătorie de fier» la administrația revistei »Viața Industrială».

Keresünk elsőrendű szakismerettel és kellő gyakorlattal bíró **ÓNALLÓ MECHANIKUST**, aki szövőüzemben már működött és szövőgépek, spulnizó gépek stb. javítását szakszerűen elvégezni tudja. Ajánlatok »INDUSTRIA TEXTILĂ» jellegére a kiadóba küldendők.

**Jó reklámhoz
Jó kliséket!**

**Lizián-tól
Fémcímkeket**

Keresse fel

Balogh József

vizvezeték- gáz- és villanszerelési vállalatát,
ahol pontos és kifogástalan munkát kap.

Cluj, Strada Iulian Pop 14

Telefon 20-51

Telefon 20-51

Bursa de monede și efecte — Pénz- és értéktőzsde

8 August 1938 augusztus 8-án	Devize Deviza	Tárgy liber Szabad piac
Lira sterlină — Fontsterling	685.86	1010—1120.—
Dolar — Dollár	138.90	215—220.—
Franc elvețian — Svájci frank	31.74	50—52.—
Franc francez — Francia frank	3.93	6.75—6.85
Reichsmark — Németmárka	39.—	39—41
Pengő	26.27	37—38
Lira ital. — Olasz lira	7.17	9.50—10
Zlot — Zlotty.....	26.29	37—38
Dinar.....	3.05	4.40—4.50
Leva	1.30	1.80—1.90
Lira otomană — Török lira.....	83.—	130—135
Šchiling — Silling	23.—	21—23
Ck. — Csehkورونا	4.87	5.60—5.80
Lira str. aur — Aranyfontsterling	—	1720—1740

Inzestrare mare suta—Belső kölcsön 500 lejnél magasabb cimletben 82.25—88
Inzestrare mică suta - Belső kölcsön 100 lejes cimletben..... 79—79.50
Bonuri de impozit—adóbon—Lei 45—46

Unde să mergem? -- Nova menjünk?

Ateliere Műhelyek

J. BALOGH J.

instalator - szerelő
Str. I. Pop 14. Tel. 20-51

C. A. G.

OLGA BARTHL
Strada Duca No. 10.

RUS ȘTEFAN

atelier de vulcanizare
vulkánizáló üzem
Strada Baba Novac 15.

V. OLTEANU

gépjavító, Strada Ștefan
Cel Mare 16.

AUGUSTICH

vulkánizáló üzem, Strada
Regele Carol II. 16.

BORDI JOZSEF

special electromechanic,
Strada Masaryk 42.

ALEX JANKI

autógummilerakat, Str.
Ady 7.

»CONSTRUCTIO«

csillár, rádió szaküzlet
P. Unirii

Hoteluri Szállodák

HOTEL »PARK«

Calea Regele Ferdinand

HOTEL

NEW-YORK

Piața Unirii

PENSIO MODERN

Strada Baba Novac

HOTEL VICTORIA

Strada Zavoral

Cofetării Cukrászdák

KINDL

cofetărie-cukrászda

Calea Regele Ferdinand

CSEKE

cofetărie-cukrászda

Piața Unirii

Restaurante Éttermek

SZILVESZTER

IMRE

Restaurant — Vendéglő
Cal. M. Foch 15.

BAGOLYVÁR

Strada Șincai

REGAL BAR

Calea Reg. Ferdinand

LÁPOSI

ALEXANRU

Strada Dubălarilor 7

URSUS SÖRGYÁR

Sörházi vendéglő

Strada Mănăștur 1.

Sanatorii Szanatóriumok

PARK

SZANATORIUM

és fürdő, Calea Moșilor

LENGYEL

SZANATÓRIUM

Str. Gojdu

CALENDARARE

PENTRU

B I R O U

RECLAMA

BUZUNAR

PERETE

!

TIPOGRAFIA

„ORIENT”

INTREPRINDERE DE CALENDARE

GLUJ

STR. IULIU MANIU NO. 8.